

ผลการวิเคราะห์รายการโทรทัศน์สำหรับสตรี

รายการโทรทัศน์สำหรับสตรีที่ออกอากาศในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม พ.ศ.2537 จำนวน 6 รายการ จากสถานีโทรทัศน์ส่วนกลางช่อง 3 , ช่อง 7 , และ ช่อง 9 (จากการสำรวจ สถานีโทรทัศน์ช่อง 5 ไม่ปรากฏการแพร่ภาพรายการสำหรับสตรีที่ตรงกับเงื่อนไข) ได้แก่ รายการผู้หญิงอยากรู้ ผู้หญิงയാตรา ผู้หญิงวันนี้ ผู้หญิงวันนี้ เดลี่ แมกกาซีน ครบเครื่องเรื่องผู้หญิง และรายการผู้หญิง ผู้หญิง (รายละเอียดและเนื้อหาที่ได้รวบรวมจากเทปบันทึกภาพได้รวบรวมไว้ในภาคผนวก ก.)

ก่อนนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน ผู้วิจัยจะกล่าวถึงภาพรวมและลักษณะโดยทั่วไปของแต่ละรายการที่น่าสนใจเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจในเบื้องต้น ดังนี้

ก. ลักษณะของรายการ

1. ลักษณะรายการ

1.1. รายการผู้หญิงയാตรา

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ให้คำจำกัดความของคำว่า "യാตรา" ว่า "เดิน, เดินเป็นกระบวน" ดังนั้น ความหมายของ "รายการผู้หญิงയാตรา" จึงหมายความว่า "การก้าวเดินไปข้างหน้าของผู้หญิง"

จากการวิเคราะห์ตามความหมายตามชื่อรายการ คุณยุพา เพชรฤทธิ์ ผู้ผลิตรายการ กล่าวว่า เพื่อนำเสนอบทบาทของสตรีที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะบทบาทของสตรีในครอบครัวที่ปัจจุบันมิใช่ทำหน้าที่มารดาและภรรยาเท่านั้น แต่ยังคงประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ให้ครอบครัวอีกด้วย (ทีวีพูล : 2537)

กลุ่มเป้าหมายของรายการเป็นสตรีที่มีฐานะและมีครอบครัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งมีบุตรที่ต้องรับผิดชอบ เนื่องจากเนื้อหาของรายการเน้นเรื่องการดำรงชีวิตและครอบครัวให้มีความสุขท่ามกลางสภาพสังคมปัจจุบัน

รายการผู้หญิงยามราเริ่มออกอากาศเมื่อปลายปี 2536 โดยนำเสนอทุกวันพฤหัสบดี ครั้งละประมาณ ๔๕ นาที ในช่วงเวลาประมาณ 18.00 น. มีการนำเสนอเป็น 1 ตอนในแต่ละครั้งและนำเสนอเนื้อหาตามชื่อตอน ลักษณะการนำเสนอเป็นการถ่ายทำในสถานที่จริงประกอบคำบรรยายโดย พิธีกรรายการ คือ คุณยุพา เพชรฤทธิ์ การนำเสนอ มีลำดับขั้นตอนโดยเริ่มตั้งแต่การนำเสนอที่มาของปัญหา ปัญหา จนถึงวิธีการแก้ไขปัญหา เช่น ตอน “เด็กเร่ร่อน” รายการนำเสนอที่มาของปัญหาเด็กเร่ร่อน อันเนื่องมาจากความกดดันจากครอบครัว ทำให้เด็กต้องหนีออกจากบ้าน เฝงชีวิตโดยลำพัง บางกลุ่มยังชีพด้วยการขอทาน ขโมย ขายยาเสพติด จนได้รับการช่วยเหลือจากมูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก

ภาพรวมส่วนใหญ่ของรายการ

นำเสนอเรื่องที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวตามสโลแกนที่มีมาแต่เดิมของรายการที่ว่า “รายการผู้หญิงยามรา คุณค่าของครอบครัว” เน้นการนำเสนอบทบาทของสตรีที่เป็นมารดาซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของรายการ เช่น ตอน”ครอบครัวชาเล้ง” นำเสนอบทบาทของมารดาในชุมชนแออัดที่ต้องรับภาระในการเลี้ยงดูสมาชิกครอบครัวทั้งในบ้านและนอกบ้าน เป็นหลักในการหารายได้โดยการเก็บชาเล้งรับซื้อขวด กระดาษหนังสือพิมพ์เก่า หรือ ตอน”ลูกพิการ” นำเสนอบทบาทของมารดาที่ต้องเข้มแข็งและ อดทนในการเลี้ยงดู ให้กำลังใจ ความรักแก่ลูกซึ่งพิการทางสมอง ๒ คน พร้อมกับต้องสวมบทบาทเป็นอาจารย์เมื่ออยู่นอกบ้านอีกด้วย

1.2. รายการผู้หญิงวันนี้

รายการผู้หญิงวันนี้เริ่มออกอากาศตั้งแต่ พ.ศ. 2532 โดยมีการนำเสนอ 1 ครั้งใน 1 สัปดาห์ ครั้งละประมาณ 1 ชั่วโมง ในช่วงเช้า 10.00 น. ของทุกวันอาทิตย์ โดยมีพิธีกรรายการ คือ มล.สราลี (กิตติยากร) จิราธิวัฒน์ จากการวิเคราะห์ตามเนื้อหาที่นำเสนอ พบว่า กลุ่มเป้าหมายของรายการเป็นผู้หญิงที่มีฐานะในระดับปานกลางค่อนข้างสูงขึ้นไป และนำเสนอภาพและเนื้อหาของสตรียุคปัจจุบัน ในแง่มุมตรงข้ามกับรายการสำหรับสตรีที่มีมาแต่เดิม ซึ่งมักเป็นรายการสำหรับแม่บ้าน เช่น รายการทำอาหาร แบ่งการนำเสนอเป็น ๖ คอลัมน์

คอลัมน์แฟชั่น การแสดงแบบเสื้อผ้า เครื่องประดับของสตรีและบุรุษจากดีไซน์เนอร์และห้องเสื้อที่มีชื่อเสียงทั้งในและต่างประเทศ โดยนายแบบนางแบบที่เป็นที่รู้จัก

คอลัมน์วันว่าง เนื้อหาการนำเสนอหลากหลาย ส่วนใหญ่นำเสนอเกี่ยวกับกิจกรรมที่ควรทำในวันหยุดหรือเทศกาลประเพณีสำคัญ แสดงโดยศิลปินที่มีชื่อเสียง เช่น การเลือกซื้อพระเครื่องที่ทำพระจันทร์ โดย ปั่น การจัดพานดอกไม้เพื่อถวายบังคมพระบรมรูปทรงม้า เนื่องในวันปิยมหาราช โดย เป็ด นาคกร ศิลปิน

คอลัมน์โฟกัส นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะในด้านต่าง ๆ เช่น งานแสดงเครื่องประดับ Bijorca ที่กรุงปารีส ละครเวทีแฟนตาซีบรอดเวย์เรื่อง Aladdin

คอลัมน์ความงาม เนื้อหาด้านวิธีการรักษาความงามและสุขภาพที่สตรีควรรู้ รวมถึงคำแนะนำที่นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการทำงานได้ เช่น วิธีการเพิ่มประสิทธิภาพ วิถีการปฏิบัติตนให้สดใสและมีสไตล์เมื่ออายุมากขึ้น ความสำคัญของทะเบียนสมรส

คอลัมน์ผู้หญิงทำงาน เรื่องราวของสตรีที่ชีวิตการทำงานที่น่าสนใจ มีความสามารถสูงและประสบความสำเร็จกับงานในสาขาที่ทำ เช่น มาดามมารี คริสติน โอซู ผู้เชี่ยวชาญด้านความงามของเส้นผมและผิวพรรณ สถาบันลอรีอัล ปารีส คุณอัจฉรา เตชะไพบุลย์ กรรมการผู้จัดการ บริษัทศรีนครการโยธาและบริษัททางยกระดับดอนเมืองโทลล์เวย์ ดร.อุษณีย์ โพธิสุข หัวหน้าแผนกการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาเลิศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

คอลัมน์สัมภาษณ์ เป็นการซักถามบุคคลผู้มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักในสังคม หรือเป็นที่กล่าวขานกันมากในขณะนั้น มักเป็นดารานักแสดง นักร้อง หรือ สตรีในแวดวงสังคมชั้นสูง

ภาพรวมส่วนใหญ่ของรายการ

รายการผู้หญิงวันนี้ นำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตัวในชีวิตประจำวันและการเข้าสังคมของสตรีในสังคมเมืองในปัจจุบัน มักเป็นเรื่องความงามและการปรับปรุงตนในด้านต่าง ๆ เช่น บุคลิกภาพและเปิดโลกกว้างภายนอกให้ผู้หญิงที่ต้องออกมาทำงานนอกบ้านรับรู้ถึงเรื่องราวและความเป็นไปของสังคมปัจจุบัน เช่น การเมือง การแพทย์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เป็นต้น

การนำเสนอเรื่องราวใด ๆ ของรายการผู้หญิงวันนี้ มักใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงในวงสังคมเป็น จุดดึงดูดความสนใจของผู้ชมรายการ

1.3. รายการผู้หญิงวันนี้ เคลี แมกกาซีน

รายการผู้หญิงวันนี้ เคลี แมกกาซีน ออกอากาศ ๓ ครั้งต่อสัปดาห์ คือ ในวันจันทร์ - วันพุธ ในช่วงเช้า 07.30 เป็นต้นไป โดยนำเสนอครั้งละประมาณ ๓๐ นาที ไม่มีพิธีกรประจำรายการ แต่จะมีพิธีกรสลับสับเปลี่ยนกันไปในแต่ละสัปดาห์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาวัยรุ่นที่ต้องการแสดงความสามารถในการแสดงออก กลุ่มเป้าหมายหลักของรายการนี้ คือสตรีที่กำลังจะก้าวเข้าสู่วัยทำงานที่มีฐานะปานกลางค่อนข้างสูงขึ้นไป ทั้งนี้โดยการวิเคราะห์จากลักษณะการนำเสนอรายการที่แบ่งเป็นคอลัมน์ มีทั้งหมด ๕ คอลัมน์ โดยแบ่งการนำเสนอครั้งละ ๒ คอลัมน์ ดังนี้

คอลัมน์ห้องทำงาน เสนอเบื้องหลังการทำงานของแต่ละวงการ เช่น วงการโฆษณา วงการดนตรี วงการธุรกิจ

คอลัมน์เพื่อคุณภาพชีวิต มักเสนอเรื่องความงาม สุขภาพ และแนะนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น การใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการผสมเทียม วิธีการกำจัดฝ้าและกระดิวส์สมุนไพรจากต่างประเทศ

คอลัมน์เปิดหูเปิดตา นำเสนอศิลปะในแขนงต่าง ๆ เช่น สถาปัตยกรรมเก่าแก่ที่วัดพระศรีสรรเพชญ์ และวัดพนัญเชิงวรวิหาร จังหวัดอยุธยา การแสดงดนตรีและนาฏศิลป์เวียดนาม ในงานแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมไทย-เวียดนาม

คอลัมน์Today 's Guide เป็นการแนะนำสถานที่หรือร้านค้าที่จำหน่ายสินค้าที่แปลกใหม่และน่าสนใจ เช่น ร้าน Cinema Gift ร้านตัวแทนจำหน่ายสินค้าที่เกี่ยวกับภาพยนตร์ ร้าน Krystalina ร้านจำหน่ายเครื่องแก้วเจียรระโนนำเข้าจากสาธารณรัฐเชค โกลโลวาเกีย

คอลัมน์ดาวดูฟัง แนะนำภาพยนตร์ ละคร นิทรรศการศิลปะ เช่น งานเทศกาลดนตรีปี ๓๗ ละครเวที Rock Opera เรื่อง อิเหนา จรกา

ภาพรวมส่วนใหญ่ของรายการ

นำเสนอความบันเทิงที่เกี่ยวกับศิลปะในแขนงต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์ ละคร โฆษณา และนำเสนอเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับความงามและสุขภาพมาก

1.4. รายการผู้หญิง ผู้หญิง

รายการผู้หญิง ผู้หญิงเริ่มออกอากาศเมื่อ พ.ศ. 2537 มีการนำเสนอรายการสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง ครั้งละประมาณ ๑ ชั่วโมง คือในทุกวันเสาร์ ช่วง 15.30 น.เป็นต้นไป พิธีกรประจำรายการคือ คุณหัตยา เกษสังข์ นำเสนอเนื้อหาโดยแบ่งออกเป็นช่วง ๆ ดังนี้

ช่วงแฟชั่น นำเสนอการแสดงแบบเครื่องแต่งกาย เครื่องประดับของบุรุษและสตรีของห้องเสื้อและดีไซน์เนอร์ที่มีชื่อเสียง โดยนางแบบนายแบบที่เป็นที่รู้จัก

ช่วงความงาม เป็นการแนะนำเคล็ดลับเพิ่มความสวยงามให้กับร่างกาย เช่น วิธีการดูแลรักษาเล็บเท้าและเท้าในช่วงน้ำท่วม เคล็ดลับการลดน้ำหนักหลังคลอด การเตรียมตัวเป็นคุณแม่

ช่วงไลฟ์สไตล์ เนื้อหาที่นำเสนอค่อนข้างหลากหลาย มักเป็นกิจกรรมหรือกีฬาในยามว่างหรือวันหยุด โดยคารานักแสดงที่เป็นที่นิยมในขณะนั้นหรือบุคคลที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ เช่น การออกกำลังกายในสระขณะตั้งครรภ์ โครงการล่องเรือลอกคลองแสนแสบ

ช่วงผู้หญิงทำงาน นำเสนอเรื่องราวของสตรีภาพลักษณ์ใหม่ คือ มีความสามารถในการทำงาน ประสบความสำเร็จในอาชีพของตน เช่น คุณสาตีวรรณ แก้วปลั่ง บรรณาธิการหนังสือพิมพ์พิมพ์พิชญ จังหวัดพิษณุโลก จ.ท.หญิงสมทรง ช้อนชม จำอากาศสารวัตร กองทัพอากาศ คุณมะลิวัลย์ ทากุล นักสังคมสงเคราะห์ ชมรมหญิงช่วยเหลือหญิง มูลนิธิเพื่อนหญิง

ช่วงสื่ूपิเศษ นำเสนอเหตุการณ์ในสังคมที่เพิ่งเกิดขึ้นและอยู่ในความสนใจของประชาชนหรือการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเทศกาล ประเพณี ในช่วงนั้นอย่างเจาะลึก เช่น ปัญหาการขาดแคลนน้ำและปัญหาน้ำท่วม ปี ๒๕๓๘ กวันหลงลอยกระทงและการรักษาสิ่งแวดล้อม

ช่วงสัมภาษณ์ เป็นการซักถามและพูดคุยกับบุคคลที่มีชื่อเสียง บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่น่าสนใจ เช่น หลวงพ่อพระครูวีระศักดิ์ เจ้าอาวาสวัดราชคิริหิรัญยาราม จังหวัด

พิษณุโลก ผู้เป็นกำลังสำคัญในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย คุณจิราภรณ์ ฉิมพิมาย หัวหน้าศูนย์พิทักษ์สิทธิสตรี มูลนิธิเพื่อนหญิง คุณนิศยา ชัยชนะ พยาบาลผู้ดูแลบ้านธารน้ำใจ โครงการเลี้ยงเด็กกำพร้าที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี

ช่วงถามจริง-ตอบจริง รายการเป็นสื่อกลางในการถามคำถามที่ผู้ชมรายการต้องการทราบกับผู้ที่ถูกถาม มักเป็นคำถามในเรื่องส่วนตัวของดารานักร้องที่มีชื่อเสียงหรือมีข่าวที่กำลังเป็นที่สนใจ

ในเดือนธันวาคม ซึ่งเป็นช่วงปลายของการเก็บข้อมูล รายการผู้หญิง ผู้หญิงได้เพิ่มช่วง Happy New Mom ที่นำเสนอเรื่องราวที่สตรีที่ต้องการเป็นมารดา หรือที่กำลังตั้งครรภ์ควรรู้

จากเนื้อหาที่นำเสนอทำให้วิเคราะห์ได้ว่า รายการผู้หญิง ผู้หญิง เน้นกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้หญิงที่มีสถานภาพเป็นทั้งแม่และเมีย คือ ต้องมีความรอบรู้ในสถานการณ์ปัจจุบันและต้องทำหน้าที่เป็นแม่และเมียที่สมบูรณ์ไปพร้อม ๆ กัน

ภาพรวมส่วนใหญ่ในรายการ

ให้ความสนใจในเรื่องปัญหาสังคม โดยเฉพาะเรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในด้านการนำเสนอภาพของสตรี รายการผู้หญิง ผู้หญิงให้ความสนใจกับการเป็นมารดาค่อนข้างมาก

1.5. รายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง

รายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิงเริ่มออกอากาศในปี พ.ศ. 2536 โดยมีการนำเสนอ ๕ ครั้งต่อสัปดาห์ คือ ทุกวันจันทร์ - วันศุกร์ ครั้งละประมาณ ๑ ชั่วโมง ในช่วงเช้าตั้งแต่เวลา 08.00 น. เป็นต้นไป พิธีกรประจำรายการมี 5 ท่าน คือ คุณดวงดาว จารุจินดา อาจารย์ประโกชน์ มยุระ คุณจรรยา พุกกะมาน และคุณกาญจนาพร ปลอดภัย ซึ่งแต่ละท่านเป็นพิธีกรมืออาชีพที่มีชื่อเสียง รายการแบ่งการนำเสนอออกเป็นช่วง ดังนี้

ช่วงสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์บุคคลในรายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง ไม่เน้นเฉพาะการสัมภาษณ์บุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น ศิลปิน นักร้อง เท่านั้น หากแต่นำเสนอการพูดคุยกับบุคคลที่มีเรื่องราวน่าสนใจ มีผลงานหรือมีความรู้ในแวดวงหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น คุณจิระดา หุตะสิงห์ วิศวกรหญิงผู้ประดิษฐ์จักรยานพลังงานแสงอาทิตย์ คุณรัชณี พันธุ์ใหม่ นายกสมาคมคนพิการ

ทางแขนขาหญิงแห่งประเทศไทย คุณสมพร อัมพะศิริ ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและปัญญา บ้านราชวดี ปากเกร็ด

ช่วงรักสวยรักงาม นำเสนอเคล็ดลับเพื่อความงามของสตรี เช่น การรักษาข้อศอกให้เนียนสวย การถอนคิ้วโดยมิให้เจ็บ การแต่งตาให้ดูโต

ช่วงเคล็ดลับนารี นำเสนอเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยที่นารีในชีวิตประจำวัน เช่น การซักเสื้อสเวตเตอร์โดยมิให้รังกระดุมยัด วิธีการซักเสื้อผ้าที่เป็นหมึกจากเครื่องถ่ายเอกสาร ประโยชน์ของกากชาที่เหลือใช้

ช่วงแต่งเนื้อแต่งตัว เป็นการนำเสนอการแต่งแบบเสื้อผ้าและเครื่องประดับในสไตล์ต่าง ๆ เน้นการนำเสนอสำหรับสตรี

ช่วงยืดเส้นยืดสาย นำเสนอวิธีการออกกำลังกายบริหารเพื่อส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย โดยใช้คาราเป็นตัวนำกายบริหาร เช่น ทำบริหารร่างกายหลังคลอด โดย คุณอภิรดี ทศพร ทำบริหารเพื่อคลายความปวดเมื่อย โดย คุณกวิณา สุวรรณประทีป

ช่วงสติพิเศษ เป็นการนำเสนอเรื่องราวอย่างเจาะลึก มักเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรม เช่น งานประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง จังหวัดสกลนคร งานฝีมือช่างจิตรกรรมโบราณใน วิทยาลัยในวังชาย ศิลปการรำกลองยาว

ช่วงตกแต่ง นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการประดิษฐ์ตกแต่งสิ่งของหรือสถานที่ต่าง ๆ ด้วยสิ่งประดิษฐ์ที่แปลกใหม่และน่าสนใจ เช่น การเพนท์รองเท้าผ้าใบ การจัดสวนตะกร้า การปักเลื่อมมุกบนเสื้อด้วยตนเอง

ช่วงเติมเสน่ห์ เป็นการแนะนำผู้ชมรายการเกี่ยวกับการปรับปรุงบุคลิกภาพ มารยาท เพื่อให้เหมาะสมกับกาลเทศะ และเป็นการเพิ่มเสน่ห์ให้กับตนเอง โดยผู้แนะนำเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป เช่น การยิ้มและการสร้างอารมณ์ขัน แนะนำโดย อาจารย์เพชรวิวัฒน์ พงศ์ฯ ทรงพบกับบุคลิกภาพ แนะนำโดย อาจารย์ธนากร เชื้อวิวัฒน์

ช่วงห้องแต่งตัว การพูดคุยเกี่ยวกับวิธีการเลือกเสื้อผ้า เครื่องประดับของบุคคลที่แต่งตัวดี เหมาะสมกับกาลเทศะและเหมาะสมกับวัยและบุคลิกภาพ ผู้ร่วมรายการ เช่น คุณฉนิษฐา ลีเฉลิมวงศ์

ช่วงคลายปัญหา เป็นการตอบปัญหาของผู้ชมรายการ โดยมากผู้ถามเป็นสตรี และมักถามเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความ เป็นสตรี ไม่ว่าจะเป็นเคล็ดลับความงาม และเคล็ดลับการทำอาหาร เช่น การเลือกคู่หูให้เหมาะกับใบหน้าและบุคลิก การเลือกใช้แชมพูให้เหมาะกับเส้นผม การกำจัดคราบเหลืองบนผ้าขาว การล้างผักให้หมดสารเคมี

จากเนื้อหาที่น่าสนใจในแต่ละช่วง ทำให้วิเคราะห์ได้ว่า กลุ่มเป้าหมายของรายการ คือ กลุ่มสตรีทั่วไป

ภาพรวมส่วนใหญ่ของรายการ

ส่วนใหญ่นำเสนอเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสวยงามของสตรี

1.6. รายการผู้หญิงอยากรู้

รายการผู้หญิงอยากรู้ออกอากาศ ๕ ครั้งต่อสัปดาห์ คือ ตั้งแต่วันจันทร์ - วันศุกร์ นำเสนอครั้งละประมาณครึ่งชั่วโมง ในช่วงเช้าตั้งแต่เวลา 07.00 น. เป็นต้นไป ลักษณะการนำเสนอเป็นการตั้งประเด็นที่มีคุณค่าและกำลังอยู่ในความสนใจของประชาชน โดยรายการนำเสนออย่างต่อเนื่องตลอดทั้งสัปดาห์ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความมากน้อยของข้อมูลและผู้ร่วมรายการ ลักษณะการนำเสนอของรายการจะเป็นแบบ สัมภาษณ์ (TALK SHOW) โดยพิธีกรประจำรายการ คือ คุณดวงตา ตุงคะมณี ป้อนคำถามที่น่าสนใจในแต่ละประเด็นกับผู้ร่วมรายการซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญหรือเกี่ยวข้องกับประเด็นนั้น โดยตรงและในการนำเสนอแต่ละครั้งจะมีผู้ร่วมรายการไม่เกิน 3 คน

จากการวิเคราะห์เนื้อหาและผู้ร่วมรายการ พบว่า กลุ่มเป้าหมายของรายการผู้หญิงอยากรู้ คือ ประชาชนทั่วไป ไม่เจาะจงว่าต้องเป็นเฉพาะผู้หญิงเท่านั้น รายการต้องการนำเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจและกำลังเกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน หรือที่เกี่ยวกับเทศกาลประเพณีในช่วงนั้นอย่างเจาะลึก และตรงประเด็น การนำเสนอรายการในลักษณะนี้เพื่อกระตุ้นให้ผู้ชมรายการตระหนักถึงเรื่องราวหรือปัญหาต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นในสังคมไทยปัจจุบัน เช่น

ประเด็น”ไมโครเวฟ..ทำอะไรได้” ผู้ร่วมรายการ คือ คุณปราณี ศรีสมบูรณ์ ผู้อำนวยการกรมวิทยาศาสตร์ และคุณกัจจา จงกิตติวัฒน์ หัวหน้ากองป้องกันอันตรายจากรังสี กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับรังสีจากเตาไมโครเวฟ คุณจวีร์วรรณ วรรณวงศ์ ตัวแทนจากบริษัทกรูไทยการไฟฟ้า ให้คำแนะนำในการเลือกซื้อเตาไมโครเวฟ และ คุณพลศรี กษาชีวะ นักชิมและเจ้าของโรงเรียนสอนการทำอาหารนานาชาติ ให้คำแนะนำวิธีการปรุงอาหารด้วยเตาไมโครเวฟให้คงรสชาติเดิม

ประเด็น”หัวใจที่ไม่พิการ” นำเสนอนานถึง ๒ สัปดาห์ มีพิธีกรร่วม คือ คุณทอดด์ ทองดี เป็นผู้เดินทางไปตามศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพและอาชีพคนพิการหลายจังหวัดทางภาคเหนือ โดยเน้นว่า หากคนพิการได้รับการฝึกฝนและการเอาใจใส่จากสังคม คนพิการเหล่านั้นก็จะไม่กลายเป็นภาระของสังคม หากแต่จะเป็นบุคคลที่สามารถช่วยเหลือตัวเองและสังคมได้อีกด้วย

ประเด็น”พ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง ใจไม่ร้าย” และ “ทนเพื่อลูกหรือให้ลูกทนเพื่อเรา” เรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง และลูกคิดที่มีความผูกพันและความรักให้แก่กันอย่างลึกซึ้ง ผู้ร่วมรายการ เช่น คุณอมรจักรดี วรรณนะภูติ - คุณเสิดา พัวพิมล และ ลูกชายและลูกสาวของคุณเสิดา ที่ได้รับความรักจากพ่อเลี้ยงอย่างแท้จริง หรือ ครอบครัวของคุณปาริชาติ สุขสงเคราะห์ ผู้อำนวยการฝ่ายฝึกอบรม โรงแรมโอเรียลเต็ล และสามีใหม่ พร้อมด้วยลูกคิดของแต่ละฝ่ายและลูกของทั้งคู่ซึ่งคลอออกมาภายหลัง

ภาพรวมส่วนใหญ่ของรายการ

นำเสนอความเป็นไปของบุคคลและเหตุการณ์ในสังคมที่ควรได้รับการเปิดเผย รายการมีมุมมองการนำเสนอรายการเพื่อสังคมที่ต่างจากรายการสำหรับสตรีรายการอื่น ๆ กล่าวคือ ในประเด็นที่คนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ไม่ดี รายการจะนำเสนอเรื่องราวในแง่มุมที่ดี เช่น ประเด็น “พ่อเลี้ยงแม่เลี้ยงใจไม่ร้าย” หรือ “หัวใจที่ไม่พิการ”

1.7. ภาพรวมของทั้ง 6 รายการ

ภาพรวมของรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีทั้ง 6 รายการ คือ รายการโทรทัศน์สำหรับสตรีมักนำเสนอในช่วงเช้าซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนการเข้าทำงานหรือช่วงเย็นซึ่งเป็นช่วงเวลาเลิกงาน หรือนำ

เสนอในวันหยุดสุดสัปดาห์ ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นเพราะกลุ่มเป้าหมายของรายการเป็นสตรีที่ประกอบอาชีพนอกบ้านนั่นเอง

จุดร่วมของรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี คือ

1.7.1. มีพิธีกรดำเนินรายการและส่วนใหญ่จะใช้พิธีกรรายการมีอาชีพและเป็นที่รู้จักของประชาชน

1.7.2. มีผู้ร่วมรายการมาร่วมสนทนากับผู้ดำเนินรายการ ซึ่งส่วนใหญ่ก็มักจะเป็นผู้ที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จัก หรือกำลังเป็นที่สนใจ

1.7.3. มีการนำเสนอเรื่องราวที่หลากหลาย ส่วนใหญ่รายการสำหรับสตรีนำเสนอเป็นคอลัมน์ แต่ละรายการจะนำเสนออย่างน้อย 3 คอลัมน์ แต่ละคอลัมน์ก็มีประเด็นการนำเสนอต่าง ๆ กัน

2. ผู้ดำเนินรายการ : ความสำคัญและบทบาท

ผู้ดำเนินรายการเป็นส่วนสำคัญในรายการโทรทัศน์ เพราะมีอิทธิพลต่อการรับชมรายการของผู้ชม และหากผู้ดำเนินรายการนำเสนอรายการได้อย่างน่าสนใจ เนื้อหาที่รายการนำเสนอก็จะน่าสนใจเพิ่มมากขึ้น การวิเคราะห์บทบาทของพิธีกรในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ถึงความมีชื่อเสียงและประสบการณ์ของพิธีกร

รายการผู้หญิงยาตรา

พิธีกรรายการ คือ คุณยุพา เพ็ชรฤทธิ์ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์และคลุกคลีกับงานด้านโทรทัศน์มานาน มีชื่อเสียงที่ได้รับการยอมรับในภาพของนักข่าวและนักวิเคราะห์ข่าว โดยเฉพาะในช่วงสงครามอ่าวเปอร์เซีย ซึ่งได้สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับผู้ชมรายการในการให้ความเชื่อถือและความศรัทธา

ในฐานะผู้ควบคุมการผลิตทุกขั้นตอนย่อมมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นเป็นอย่างดี สามารถสร้างคำถามได้อย่างสร้างสรรค์แต่ควบคุมให้อยู่ในประเด็นที่ต้องการได้ดี (ทีวีพูล : 2537)

เนื่องจากประสบการณ์ในการเป็นพิธีกรทำให้คุณยุพามีความสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี รายการจึงมีความลื่นไหล คำถามที่ผู้ร่วมรายการรู้สึกลำบากใจหรือไม่พอใจที่จะตอบ คุณยุพามีวิธีการพูดที่ทำให้ผู้ร่วมรายการรู้สึกดีขึ้น เช่น ในการนำเสนอตอน "วัยรุ่นตั้งครรภ์" ผู้ร่วมรายการคือ วัยรุ่นคู่หนึ่งที่ยังไม่ต้องการมีบุตรแต่ฝ่ายหญิงตั้งครรภ์ อันเนื่องมาจากการไม่รู้วิธีการป้องกัน

พิธีกร : ไม่ต้องการแต่เมื่อมีแล้ว ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวในระหว่างตั้งครรภ์หรือเปล่า

ผู้ร่วมรายการเงียบทำให้รายการสะดุดไป คุณยุพาก็แก้สถานการณ์โดยการแนะนำด้วยน้ำเสียงที่อ่อนโยนและอบอุ่น เพื่อให้ผู้ร่วมรายการรู้สึกดีขึ้นและสามารถดำเนินรายการต่อไปได้ ว่า :

พิธีกร : ความจริงแล้วเมื่อตั้งท้องต้องไปฝากท้องที่โรงพยาบาล จะได้สะดวกต่อการดูแลความเจริญเติบโตของเด็ก

สรุปได้ว่า การเป็นนักข่าว นักวิเคราะห์ข่าว และผู้ประกาศข่าวทำให้คุณยุพามีประสบการณ์ และมีคุณสมบัติของการเป็นพิธีกรได้ดี นั่นคือ พิธีกรสามารถพูดภาษาไทยได้ถูกต้องตามอักขรวิธี เป็นธรรมชาติ น้ำเสียงหนักแน่น ชัดเจน บุคลิกสุ่ม เหมาะสมกับแนวรายการ

รายการผู้หญิงวันนี้

รายการนี้เคยได้รับความนิยมสูงสุดในช่วงที่คุณหทัยา เกษสังข์เป็นผู้ดำเนินรายการ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงพิธีกรและรูปแบบรายการครั้งใหญ่ รายการผู้หญิงวันนี้ก็ได้รับความนิยมน้อยลง แต่ก็ยังรักษาระดับไว้แบบคงที่ แต่ไม่เฟื่องฟู เนื่องจากเริ่มมีรายการประเภทเดียวกันมากขึ้น

จากเวลา 3 เดือนที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล รายการผู้หญิงวันนี้ดำเนินรายการโดยพิธีกร 2 คน คือ คุณฉนิษฐา ลีเฉลิมวงศ์ และ ม.ล.สรลธิ์ (กิตติยากร) จิราธิวัฒน์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในสังคมแต่ยังไม่มีประสบการณ์ในการเป็นพิธีกรมากนัก การดำเนินรายการจึงติดขัดและยังไม่ค่อยเป็นธรรมชาติ

พิธีกรรายการพูดไม่ถูกต้องตามอักขรวิธีของภาษาไทย น้ำเสียงไม่หนักแน่นจริงจัง อาจมีผลให้ผู้ชมรายการไม่เชื่อถือเนื้อหาที่รายการนำเสนอ แม้ว่ารายการผู้หญิงวันนี้จะเป็นรายการบันเทิง

แต่หากพิธีกร ไม่ได้สร้างความเชื่อถือศรัทธาให้กับผู้ชมรายการแล้ว เนื้อหาที่น่าสนใจก็อาจมิได้มีผลต่อการพัฒนาผู้ชมรายการ โดยเฉพาะสตรีกลุ่มเป้าหมาย

รายการผู้หญิงวันนี้ เคลี แมกกาซีน

เป็นรายการที่แตกย่อยมาจากรายการ " ผู้หญิงวันนี้ " เป็นสัญลักษณ์ของความนิยมในรายการฉบับดั้งเดิม ในยุคที่รายการผู้หญิงวันนี้ เคลีฯ ดำเนินรายการโดยคุณสินชัย เปล่งพานิช ผู้ชมให้การยอมรับไม่แพ้รายการแม่แบบ จนเมื่อมีการเปลี่ยนพิธีกรเป็นคุณเมธินี กิ่งโพยม ซึ่งพูดภาษาไทยไม่ชัด ทำให้ความนิยมผู้ชมลดน้อยลง แต่ก็ยังคงพอใจกับเนื้อหาที่น่าสนใจ ในขณะที่ทำการวิจัยชิ้นนี้ รายการมีการเปลี่ยนผู้ดำเนินรายการอีกครั้ง โดยนำบรรดาสาวน้อยมิลค์กี้ เวย์ (ซึ่งเป็นอีกรายการหนึ่งของบริษัท พีวเจอร์ เอนเตอร์เทนเมนท์ ผู้ผลิตรายการผู้หญิงวันนี้ แนวความคิดรายการคือ การนำเสนอความสามารถของเยาวชนรุ่นใหม่) มาวนเวียนผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้ดำเนินรายการสัปดาห์ละคน (ทีวีพูล : 2537)

แม้ว่าการเปลี่ยนพิธีกรบ่อยๆจะเป็นยุทธวิธีหนึ่งในการเรียกร้องความสนใจจากผู้ชมและผู้สนับสนุนรายการ เพราะทำให้รายการมีสีสันขึ้น แต่การนำพิธีกรสมัครเล่นมาดำเนินรายการแทนพิธีกรมืออาชีพ (ที่ผู้ชมรายการมีความรู้สึกเชื่อถือมากกว่า) ถือว่าเป็นการเสี่ยงต่อรายการอย่างมาก อย่างไรก็ตาม ถ้าการเปลี่ยนพิธีกรทำให้รายการมีความเคลื่อนไหว (active) มีการพัฒนาไปในทางที่ดี ก็คุ้มค่าแก่การเสี่ยง เพราะนอกจากจะเป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ได้แสดงความสามารถแล้ว ยังเป็นการเพิ่มความสดและความแปลกใหม่ให้กับรายการได้อีกด้วย

พิธีกรสมัครเล่นทั้งหลายในรายการยังมีบุคลิกที่ไม่เป็นธรรมชาติ เช่น ใช้ท่าทางและมีมือประกอบคำพูดบ่อยเกินไป เน้นการพูดให้ชัดตามอักขรวิธี เช่น " ร " มากเกินไป และพะวงอยู่กับสคริปต์ทำให้การดำเนินรายการในบางช่วงติดขัด โดยเฉพาะในช่วงสัมภาษณ์

อย่างไรก็ตาม นอกจากช่วงสัมภาษณ์ซึ่งไม่ได้ต้องการเจาะลึกและมีสคริปต์อยู่แล้ว การพูดนอกประเด็นจึงไม่เกิดขึ้น ส่วนในช่วงอื่น ๆ พิธีกรในรายการก็มีได้มีบทบาทอะไร นอกจากเกริ่นนำก่อนนำเสนอเนื้อหาเท่านั้น เนื้อหาที่น่าสนใจมักเป็นภาพประกอบเสียงบรรยาย ส่วนการพูดเชื่อมโยงเนื้อหาให้กลมกลืนนั้นก็เป็นที่ไปตามสคริปต์ ดังนั้น การวิเคราะห์ถึงความสามารถในการควบคุมรายการให้ดำเนินไปตามเป้าหมายจึงไม่สามารถทำได้

เนื่องจากเป็นเพียงพิธีกรรมเล่นทำให้มีจุดบกพร่องเยอะ แต่พิธีกรทุกคนมีความตั้งใจและความพยายามในการพัฒนาตัวเองให้เป็นพิธีกรที่ดีอยู่แล้ว หลายคนเป็นพิธีกรมากกว่า 1 ครั้งและได้มีการพัฒนาขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในแต่ละครั้ง ซึ่งส่งผลให้ผู้ชมรายการเกิดความเอ็นดูและชื่นชม

รายการผู้หญิง ผู้หญิง

พิธีกรรายการ คือ คุณหัตยา เกษสังข์ เป็นพิธีกรอาชีพที่มีชื่อเสียงและมีประสบการณ์มาก มีพัฒนาการอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ มีบุคลิกลักษณะส่วนตัวที่น่าเชื่อถือ เป็นธรรมชาติ สุภาพและเป็นกันเองกับผู้ชมรายการ มีน้ำเสียงที่หนักแน่น กังวาน พุคภาษาไทยถูกต้องชัดเจน การดำเนินรายการลื่นไหล ไม่สะดุด

พิธีกรควบคุมรายการให้ดำเนินไปตามเป้าหมายได้ดี สามารถนำผู้ร่วมรายการที่มักตอบคำถามไม่ตรงประเด็นหรือวกวนให้กลับมาสู่ประเด็นคำถามได้อย่างไม่ขัดกับความรู้สึกของผู้ชมรายการ และในกรณีที่ผู้ร่วมรายการให้ข้อมูลบางอย่างที่น่าสนใจเพิ่มเติม พิธีกรสามารถถามคำถามต่อไปได้และนำกลับมาตามประเด็นเดิมได้ดี สร้างความรู้สึกที่ดีให้กับผู้ชมรายการว่า นอกจากรายการจะดำเนินได้อย่างลื่นไหล ยังเพิ่มความเข้มข้นของรายการ ได้ดีด้วย

นอกจากนี้ การที่พิธีกรเป็นหนึ่งในทีมผู้ผลิตรายการที่เป็นผู้เลือกผู้ร่วมรายการ ทำให้พิธีกรมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่จะพูดคุยกับผู้ร่วมรายการได้ดี การเป็นคนกว้างขวางและได้รับการยอมรับจากคนในแวดวงจึงสามารถศึกษาความเป็นมาและสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้ร่วมรายการได้ลึกซึ้ง คำถามเป็นคำถามที่ผู้ชมรายการหวังจะได้รับคำตอบจากผู้ร่วมรายการอยู่แล้ว และยังสามารถนำสาระประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่น่าสนใจในครั้งนั้น ๆ ทั้งที่เกิดจากประสบการณ์หรือคำสอนต่าง ๆ มาแนะนำผู้ชมรายการได้อีกด้วย

พิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการเป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งของรายการ โทททัศน์ในการดึงดูดความสนใจของผู้ชมรายการ และรายการผู้หญิง ผู้หญิง ซึ่งเป็นรายการที่ใหม่ที่สุดในรายการทั้ง 6 ที่ใหม่ที่สุดในรายการทั้งหมดที่ศึกษา แต่ด้วยความสามารถของพิธีกรจึงทำให้รายการมีพัฒนาการที่ดีและมีความน่าสนใจเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

รายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง

พิธีกรรายการ 4 ท่าน คือ คุณดวงดาว จารุจินดา คุณกาญจนนาพร ปลอดภัย คุณจริยา พุกกะมาน และอาจารย์ประโภชน์ มยุระ มีบุคลิกลักษณะโดยส่วนตัวน่าเชื่อถือในแบบฉบับของตัวเองและชื่อเสียงที่ได้อยู่แล้ว ประสบการณ์จากการมีอาชีพนักแสดงและอาจารย์ ทำให้พิธีกรมีความเป็นมืออาชีพ การรับ - ส่งบทพูดเป็นไปอย่างธรรมชาติ การพูดจาชัดเจน ถูกต้อง รู้จักเน้นคำที่ควรเน้น ใช้น้ำเสียงเหมาะสมตามการณ์ทำให้รายการน่าสนใจและน่าติดตามมากขึ้น

การเป็นพิธีกรมืออาชีพทำให้สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี หากเกิดการสับสนในบทพูดหรือเกิดความผิดพลาดในการดำเนินช่วงรายการ พิธีกรไม่ได้แสดงความตกใจแต่แก้ไขโดยขอโทษผู้ชม ออกอากาศ หรือทำให้เป็นเรื่องตลกและนำเข้าสู่ประเด็นได้โดยเร็ว

หน้าที่ในการรับผิดชอบการดำเนินรายการแต่ละช่วงเหมาะสมตามความถนัดของแต่ละท่าน เช่น คุณกาญจนนาพร ปลอดภัย เป็นนางแบบ รับผิดชอบในช่วงแฟชั่น อาจารย์ประโภชน์ มยุระ มีภาพลักษณ์ของนักชิม รับผิดชอบช่วงเมนูวันนี้ เป็นต้น

ช่วงสัมภาษณ์ที่ดำเนินช่วงโดยคุณดวงดาว จารุจินดา เป็นช่วงที่น่าสนใจติดตามมากที่สุด เพราะบุคคลที่เชิญมาเป็นบุคคลในแวดวงแตกต่างกันแต่น่าสนใจ มิได้เน้นนักแสดงหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงและคุณดวงดาวเองมีข้อมูลความรู้ในแต่ละประเด็นทำให้มีการเสริมข้อมูลที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น เช่น ในการสัมภาษณ์คุณสุดาวรรณ สิงหราชการณ ทนายสาวที่ได้ชื่อว่าต่อสู้เพื่อคนจน พิธีกรได้ยกกรณีตัวอย่างของผู้ชมที่บ้านที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ดินมาถาม การตอบปัญหาโดยอิงตัวอย่างจริงทำให้ผู้ชมรายการมองเห็นภาพได้ชัดเจนและได้รับความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันด้วย

รายการผู้หญิงอยากรู้

พิธีกรรายการคือ คุณดวงดา ตุงคะมณี ซึ่งมีชื่อเสียงทั้งทางการแสดงและการเป็นพิธีกรมืออาชีพอีกทั้งมีบุคลิกลักษณะส่วนตัวที่เป็นเอกลักษณ์ในการดำเนินรายการตามแบบฉบับของตนเอง การพูดจะฉะฉาน ชัดเจน มีน้ำหนัก บวกกับท่าทางเป็นธรรมชาติ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากมีอาชีพเป็นนักแสดง ทำให้รายการมีเสน่ห์ ดึงดูดความสนใจจาก ผู้ชมรายการได้ดียิ่งขึ้น

การเป็นพิธีกรมืออาชีพทำให้คุณดวงดามีคุณสมบัติของการเป็นที่เลื่องที่ติของผู้ร่วมรายการ ทำให้ ผู้ร่วมรายการรู้สึกเป็นกันเอง ลดความประหม่า และเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น การเป็นกัน

เองของพิธีกรมีผลมายังผู้ชมรายการด้วย ผู้ชมรายการรู้สึกครั้นเคร่งและไม่เครียดกับเนื้อหาที่รายการนำเสนอ ซึ่งมักเป็นเนื้อหาที่หนัก บ่อยครั้งที่มักจะเห็นการพูดจาหยอกล้อระหว่างพิธีกรและผู้ร่วมรายการหรือ ผู้ชมรายการในห้องส่ง แต่คุณดวงตาก็ยังรักษาประเด็นสำคัญในการสัมภาษณ์และควบคุมรายการให้เป็นไปตามเป้าหมายได้ดี

ความสามารถในการเปิดมุมมองประเด็นสำคัญของเนื้อหาให้กว้างขึ้น นอกเหนือไปจากมุมมองของผู้ผลิตรายการ คือ การซักถามเรื่องราวที่น่าสนใจของผู้ร่วมรายการนอกเหนือจากที่มีอยู่ตามสคริปต์ แต่ยังสามารถชี้ถึงหัวใจและประเด็นสำคัญของแต่ละประเด็น และยังสามารถถ่ายทอดและสรุปได้อย่างตรงจุด พร้อมแทรกสาระประโยชน์ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เป็นเครื่องแสดงถึงความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ดำเนินรายการอยู่อย่างแท้จริงและทำให้ผู้ชมรายการผู้หญิงอยากจะได้รับคุณค่าของสาระที่นำเสนอได้อย่างครบถ้วน

สรุปภาพรวมของรายการโทรทัศน์ทั้ง ๖ รายการในแง่พิธีกรพบว่า รายการโทรทัศน์สำหรับสตรีทุกรายการมีพิธีกรประจำรายการเป็นผู้หญิง แม้ว่าบางรายการเช่นรายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิงจะมีพิธีกรชาย คือ อาจารย์ประภังค์ มยุระ แต่ก็มีพิธีกรหญิงประจำรายการอีก 3 คน ซึ่งผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าเป็นเพราะต้องการสร้างความเชื่อมั่นให้กับสตรีกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากพิธีกรถือเป็นด่านแรกในการสร้างความเชื่อถือต่อผู้ชมในเนื้อหาของรายการ ยิ่งพิธีกรมีบุคลิกลักษณะที่ตรงกับลักษณะการนำเสนอเนื้อหาของรายการมากเท่าไร ผู้ชมรายการก็จะเชื่อถือเนื้อหาของรายการมากขึ้นเท่านั้น ในกรณีนี้ เนื้อหาของรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีมักนำเสนอเรื่องที่อยู่ในความสนใจของสตรี หากใช้พิธีกรชายอาจจะไม่สามารถสร้างความเชื่อถือให้กับสตรีกลุ่มเป้าหมายได้

ข้อสังเกตอีกอย่างหนึ่งคือ รายการโทรทัศน์สำหรับสตรีมักใช้พิธีกรที่มีชื่อเสียงและมีประสบการณ์ เพื่อเป็นกลยุทธ์ในการดึงดูดและสร้างความเชื่อถือต่อผู้ชมรายการ ซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหาหลักของทฤษฎีการอบรมบ่มเพาะ (Cultivation Theory) กล่าวคือ หากผู้ชมรายการเห็นผู้หญิงเก่งในโทรทัศน์โดยผ่านตัวพิธีกร ก็จะเป็นการสร้างภาพให้กับผู้หญิงว่าเป็นผู้หญิงที่มีความเก่งและมีความสามารถ อีกทั้งยังเป็นการหล่อหลอมและกระตุ้นให้ผู้หญิงที่เป็นผู้ชมรายการพิสูจน์ตัวเองว่าตนก็สามารถเป็นผู้หญิงเก่งได้เช่นกัน ดังนั้น ผู้ดำเนินรายการจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการเป็นแบบอย่าง (Model) ของผู้หญิงที่เก่งและมีความสามารถ

วิเคราะห์ภาพรวมของการเลือกผู้ดำเนินรายการของรายการโทรทัศน์สำหรับสตรี พบว่ามีเกณฑ์การเลือกผู้ดำเนินรายการ ดังนี้

(1) ผู้หญิง เนื่องจากรายการมีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้หญิง เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อถือให้แก่กลุ่มสตรีเป้าหมาย ผู้ดำเนินรายการจึงต้องเป็นผู้หญิง อย่างไรก็ตาม การเลือกผู้ดำเนินรายการที่เป็นผู้หญิง ก็จำเป็นต้องเลือกให้เหมาะกับวัตถุประสงค์และลักษณะการนำเสนอเนื้อหาของรายการด้วย เช่น คุณยุพา เพชรฤทธิ์ เหมาะที่จะเป็นผู้ดำเนินรายการผู้หญิงยatra แต่ไม่เหมาะที่จะดำเนินรายการผู้หญิงวันนี้ เดลี่ แมกกาซีน เป็นต้น

(2) มีความสามารถโดยทั่วไปที่เป็นที่ยอมรับ เช่น มีความสามารถในการแสดง เช่น คุณดวงตา คุณคะมณี มีความสามารถในการร้องเพลง เช่น หม่อมหลวงสรลณี กิตติยากร การที่ผู้ดำเนินรายการมีชื่อเสียงมาก่อนถือว่าได้รับการยอมรับในความสามารถในระดับหนึ่ง และการที่นำผู้ที่มีชื่อเสียงอยู่แล้วมาดำเนินรายการนั้น ก็จะสามารถดึงดูดความสนใจจากผู้ชมได้อีกด้วย

(3) มีประสบการณ์ในการดำเนินรายการมาก่อน ในกรณีนี้ผู้ดำเนินรายการมีความสามารถในการดำเนินรายการ โดยเฉพาะ รายการที่มีผู้ดำเนินรายการที่มีความสามารถและมีประสบการณ์โดยเฉพาะ จะมีผลให้การนำเสนอรายการมีความลื่นไหล ต่อเนื่อง และน่าสนใจมากยิ่งขึ้น เช่น คุณหัตยา เกษสังข์

ผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีควรมีคุณสมบัติอย่างน้อย 2 ใน 3 ข้อที่กล่าวมาข้างต้น แม้กระทั่งในบางกรณีที่ผู้ดำเนินรายการเป็นผู้ชาย เช่น รายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง ที่มีอาจารย์ประโภชน์ มยุระ เป็นผู้ดำเนินรายการร่วมนั้น แต่ก็เป็นผู้ที่บุคลิกที่มีชื่อเสียงและมีประสบการณ์ในการดำเนินรายการมาก่อน

3. การเสนอเนื้อหาในรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีที่เกี่ยวข้องกับระดับการพัฒนาสตรี

ผู้วิจัยได้แบ่งระดับการพัฒนาสตรีไว้ 3 ระดับ คือ การพัฒนาสตรีระดับตนเอง การพัฒนาสตรีระดับครอบครัว และการพัฒนาสตรีระดับโลกภายนอก เนื้อหาในรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีเพื่อการพัฒนาในระดับตนเอง คือ เนื้อหาที่นำเสนอเกี่ยวกับสุขภาพและความงาม อาชีพการงาน การศึกษา และสิทธิสตรี เนื้อหาเพื่อการพัฒนาสตรีระดับครอบครัว คือ เนื้อหาที่นำเสนอเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ความสัมพันธ์ทางเพศ ความรุนแรงในครอบครัว และเนื้อหาเพื่อการพัฒนาสตรีระดับโลกภายนอก คือ เนื้อหาที่นำเสนอธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี สังคม การเมืองและ

การปกครอง ประวัติศาสตร์ ศาสนาและพิธีกรรม วิทยาศาสตร์และการแพทย์ เทคโนโลยี การเกษตร ข้อมูลข่าวสาร คนทุพพลภาพ คนกลุ่มน้อย และผู้ย้ายถิ่น

เนื่องจากรูปแบบการนำเสนอของแต่ละรายการต่างกัน คือ บางรายการนำเสนอ 1 ตอน ต่อการออกอากาศ 1 ครั้ง เช่น รายการผู้หญิงยตรา รายการผู้หญิงอยุธยา บางรายการมีการนำเสนอเป็นหลาย ๆ คอลัมน์ต่อการออกอากาศ 1 ครั้ง เช่น รายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง รายการผู้หญิงวันนี้ รายการผู้หญิงวันนี้ เคล็ด แมกกาซีน และ รายการผู้หญิง ผู้หญิง ดังนั้น ในการวิเคราะห์การนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับระดับการพัฒนาศรี ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ตามการนำเสนอของแต่ละรายการในการออกอากาศแต่ละครั้ง โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.1. วิเคราะห์จากเนื้อหาในแต่ละตอน มี 2 รายการ

ตารางที่ 1 รายการผู้หญิงยตรา

ตารางที่ 2 รายการผู้หญิงอยุธยา

3.2. วิเคราะห์จากชื่อของคอลัมน์ในรายการ เนื่องจากเนื้อหาของทุก ๆ ตอนจะสอดคล้องกับชื่อของคอลัมน์ มี 4 รายการ

ตารางที่ 3 รายการผู้หญิงวันนี้

ตารางที่ 4 รายการผู้หญิงวันนี้ เคล็ด แมกกาซีน

ตารางที่ 5 รายการผู้หญิง ผู้หญิง

ตารางที่ 6 รายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 เนื้อหาแสดงระดับการพัฒนาสตรีของรายการผู้หญิงยาตรา

เนื้อหารายการ	ระดับการพัฒนา
ล่องใต้	โลกภายนอก
อารยธรรมนครวัด	โลกภายนอก
ครอบครัวก่อสร้าง	โลกภายนอก
ผู้สูงอายุ	ครอบครัว
ผู้อพยพ	โลกภายนอก
เด็กพิการ	โลกภายนอก
เด็กเร่ร่อน	โลกภายนอก
วัยรุ่นตั้งครรภ์	ครอบครัว
เลิกขอทาน	โลกภายนอก
ครอบครัวชาเล้ง	ครอบครัว
คุณค่าของครอบครัว	ครอบครัว
คนไร้บ้าน	โลกภายนอก

ผู้หญิงยาตรา คุณค่าของครอบครัว เป็นสโลแกนของรายการ ซึ่งจากตารางข้างต้นพบว่า รายการเน้นการพัฒนาในระดับครอบครัวและโลกภายนอก การนำเสนอเนื้อหาหมักหมมนำเสนอวิถีชีวิต วิธีการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของครอบครัว เนื้อหาของการให้กำลังใจและการปฏิบัติต่อสมาชิกในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้สูงอายุ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 เนื้อหาแสดงระดับการพัฒนาสตรีของรายการผู้หญิงยกวู้ (ดูภาคผนวก ก. ประกอบ)

เนื้อหารายการ	ระดับการพัฒนา
ชีวิตต้องสู้	ครอบครัว
หัวใจที่ไม่พิการ	โลกภายนอก
คามรอยสนิทวงศ์	โลกภายนอก
sexy's star '94	ตัวเอง
ให้อวัยวะ..ให้ชีวิต	โลกภายนอก
คริสต์มาส ...ปีใหม่	โลกภายนอก
คือนัก..รักชะเลย	ครอบครัว
สายสัมพันธ์	ครอบครัว
ไมโครเวฟ..ทำอะไรได้	โลกภายนอก
พ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง...ใจไม่ร้าย	ครอบครัว
ม่าย	ตัวเอง
อาชีพเลี้ยง	ตัวเอง
อัจฉริยะหรือคนบ้า	โลกภายนอก
เจาะเวลาหาตุ๊ก	โลกภายนอก
ทนเพื่อลูกหรือให้ลูกทนเพื่อเรา	ครอบครัว
ชีวิตที่เลือกไม่ได้	ตัวเอง

รายการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาทั้ง ๓ ระดับ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์ในสังคมโดยไม่นับว่าเกี่ยวข้องกับสตรีหรือไม่ ผู้ชมรายการได้รับประโยชน์จากการนำเสนอได้เท่า ๆ กัน แต่ประเด็นที่รายการนำเสนอมุ่งเน้นสาระ เจาะลึกทุกแง่มุม ผู้ร่วมรายการเป็นผู้ที่มีประสบการณ์หรือเกี่ยวข้องในประเด็นนั้นโดยตรง สามารถถ่ายทอดให้แง่คิดและมุมมองต่างกันไป ผู้ชมรายการได้รับรู้เรื่องราวในแต่ละประเด็น และสามารถนำไปเลือกและปรับใช้กับชีวิตของตนเองได้

การที่รายการมิได้เน้นเรื่องที่น่าเสนอว่า ต้องมีความสัมพันธ์กับความเป็นสตรีในแง่มุมใด หากแต่นำเสนอประเด็นที่น่าสนใจ สร้างสรรค์ และสามารถจุดประกายความคิดใหม่ ๆ ของคนใน

สังคมได้ ผลกระทบที่ติดต่อสตรีก็คือ การได้รับรู้เรื่องราวที่ขยายวงกว้างออกไปจากเรื่องตัวเองและครอบครัว และสามารถนำเรื่องที่ได้อ่านมาใช้กับตนเองและครอบครัวได้

ตารางที่ 3 เนื้อหาแสดงระดับการพัฒนาศรีของรายการผู้หญิงวันนี้(ดูภาคผนวก ก.ประกอบ)

เนื้อหารายการ	ระดับการพัฒนา
แฟชั่น (Fashion)	ตัวเอง
โฟกัส (Focus)	ตัวเอง/โลกภายนอก
วันว่าง (Relax)	ตัวเอง/โลกภายนอก
ความงาม (Beauty)	ตัวเอง
สัมภาษณ์ (Interview)	ตัวเอง
ผู้หญิงทำงาน (Working Women)	ตัวเอง

รายการผู้หญิงวันนี้เป็นรายการโทรทัศน์สำหรับสตรียุคใหม่รายการแรก เน้นการพัฒนา ระดับตัวเองมากที่สุด เนื่องจากรายการเน้นหนักการนำเสนอเรื่องแฟชั่นและความงาม ช่วง สัมภาษณ์ซึ่งมีผู้ร่วมรายการเป็นผู้มีชื่อเสียง เช่น นักแสดงที่กำลังเป็นที่นิยม สาวสังคมที่มักมีข่าว ความนิยตยสาร ช่วงผู้หญิงทำงาน (Working Woman) ซึ่งนำเสนอสตรีที่ประสบผลสำเร็จในอาชีพ ของตนเอง เช่น นักบริหาร เจ้าของกิจการ เป็นต้น

ส่วนการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับโลกภายนอกมักสอดแทรกอยู่ในช่วงวันว่างและ ช่วงโฟกัส ซึ่งเป็นการนำนักแสดงมาทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตนชอบหรือที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ตารางที่ 4 เนื้อหาแสดงระดับการพัฒนาศรีของรายการผู้หญิงวันนี้ เดลี่ ฯ(ดูภาคผนวก ก .ประกอบ)

เนื้อหา	ระดับ
ห้องทำงาน (Working Room)	ตัวเอง
เปิดหูเปิดตา (Up to Date)	ตัวเอง/โลกภายนอก
เพื่อคุณภาพชีวิต	โลกภายนอก
Today 's Guide	โลกภายนอก
คาตดูหุฟัง (Watching Time)	โลกภายนอก

จากการวิเคราะห์ พบว่า รายการต้องการนำเสนอเนื้อหารายการให้ต่างออกไปจากรายการแม่แบบ (รายการผู้หญิงวันนี้) มุ่งกลุ่มเป้าหมายสตรีวัยรุ่นระดับกลางขึ้นไป ถึงแม้ว่าเนื้อหาการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับตัวเองและโลกภายนอก แต่ก็มีได้เน้น แฟชั่นหรือความงามของสตรีโดยตรง แต่จะมุ่งเน้นเรื่องความบันเทิงในด้านต่าง ๆ มากกว่า เช่น การดูหนังฟังเพลง การท่องเที่ยว เทคโนโลยีสมัยใหม่ สุขภาพ เป็นต้น

แม้ว่ากลุ่มเป้าหมายโดยตรงของรายการ คือ สตรี แต่เนื้อหาที่นำเสนอเป็นเนื้อหาที่อยู่ในความสนใจและเป็นประโยชน์กับทุกคน เช่น ประโยชน์ของโยเกิร์ตต่อสุขภาพ มีการบรรยายว่า " เพื่อสุขภาพและทรวงทรวงที่ดีของคุณสุขภาพสตรี " แต่การรับประทานโยเกิร์ตเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพและทรวงทรวงที่ดีสำหรับทุกคนไม่ว่าหญิงหรือชาย นับว่า ผู้ผลิตรายการให้ความสำคัญกับเรื่องที่มีความสัมพันธ์กับสตรีในมิติที่กว้างขึ้น อย่างไรก็ตาม เรื่องสังคม การเมือง เศรษฐกิจ ก็เป็นเรื่องที่ผู้ผลิตรายการ ไม่เห็นว่าจะมีความสัมพันธ์กับสตรีอีกเช่นกัน

ตารางที่ 5 เนื้อหาแสดงระดับการพัฒนาสตรีของรายการผู้หญิง ผู้หญิง

เนื้อหา	ระดับ
ความงาม (Beauty)	ตัวเอง
ไลฟ์สไตล์ (Lifestyle)	ตัวเอง/ครอบครัว/โลกภายนอก
ผู้หญิงทำงาน (Working Women)	ตัวเอง
สcoopพิเศษ (Scoop)	ครอบครัว / โลกภายนอก
สัมภาษณ์ (Interview)	ตัวเอง
ถามจริง - ตอบจริง	ตัวเอง / โลกภายนอก

รายการผู้หญิง ผู้หญิง มีความคล้ายกับรายการผู้หญิงวันนี้ เนื่องจากพิธีกรรายการ คุณหทัย เกษสังข์ ซึ่งเป็นผู้ผลิตรายการ เคยเป็นผู้ดำเนินรายการผู้หญิงวันนี้มาก่อน ดังนั้น เมื่อเห็นว่าการนำเสนอรายการของผู้หญิงวันนี้ได้รับการยอมรับจึงนำมาประยุกต์กับรายการของตน

ช่วงการนำเสนอรายการที่คล้ายกัน คือ รายการผู้หญิง ผู้หญิง มี ช่วงความงาม ช่วงผู้หญิงทำงาน ช่วงสัมภาษณ์ ช่วงไลฟ์สไตล์ รายการผู้หญิงวันนี้ มี คอลัมน์ความงาม คอลัมน์ Working Women คอลัมน์สัมภาษณ์ คอลัมน์ Relax แต่ช่วงที่รายการผู้หญิง ผู้หญิงเพิ่มขึ้นมา คือ ช่วงสcoopพิเศษ ซึ่งมีเพียงบางสัปดาห์ นำเสนอเนื้อหาที่ทันเหตุการณ์ที่กำลังอยู่ในความสนใจหรือเป็นปัญหา

เร่ร่อน และช่วงถามจริง - ตอบจริง ซึ่งเน้นเนื้อหาการถามปัญหาส่วนตัวของดารานักแสดง เช่น เรื่องความรัก

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ารายการผู้หญิง ผู้หญิงจะนำเสนอเพื่อการพัฒนาระดับตนเองมากที่สุด แต่รายการก็มีการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาครบทั้ง ๓ ระดับ รายละเอียดของเนื้อหาที่นำเสนอที่เป็นประโยชน์กับสตรีก็แตกต่างจากรายการอื่น ๆ คือ ให้ความสำคัญกับเรื่องที่มีความสัมพันธ์กับสตรีในวงกว้างขึ้น คือ เสนอปัญหาครอบครัวที่มีผลต่อสตรีแต่ไม่ได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนเท่าที่ควร เช่น การถูกรังแกจากสามี ปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการลอกคลองแสนแสบ เนื้อหาของประวัติศาสตร์และการเมือง เช่นการก่อตั้งสภาอุณาโลมแดง

ตารางที่ 6 เนื้อหาแสดงระดับการพัฒนาของรายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง

เนื้อหา	ระดับ
สัมภาษณ์	ตัวเอง
รักสวยรักงาม	ตัวเอง
สก็๊ปพิเศษ	ครอบครัว/โลกภายนอก
แฟชั่น	ตัวเอง
เติมเสน่ห์	ตัวเอง
เมนูอาหาร	ตัวเอง
ยัดเส้นยัดสาย	ตัวเอง
ตกแต่ง	ตัวเอง
ห้องแต่งตัว	ตัวเอง

จากการวิเคราะห์พบว่า รายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิงเป็นรายการที่ให้ความสำคัญสัมพันธ์กับการพัฒนาระดับตัวเองมาก เนื่องจากเนื้อหาที่นำเสนอยังคงความเป็นสตรีในแง่เดิมที่สังคมกำหนดไว้ คือ ความเป็นสตรียังคงเกี่ยวข้องกับเรื่องราวความสวยงามของตัวเองและความเป็นแม่บ้านอยู่มาก

ช่วงการนำเสนอเนื้อหาของรายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง มีดังนี้

- “เมนูวันนี้” นำเสนอสลับกับ”เมนูคนดัง”เป็นการสาธิตการทำอาหาร

- “รักสวยรักงาม” นำเสนอสลับกับ “เต็มเสน่ห์” นำเสนอเกร็ดความงามของสตรี
- “ตกแต่ง” นำเสนอสลับกับ “ประดิษประคอง” นำเสนอเกี่ยวกับการจัดตกแต่งสถานที่หรือประดิษฐ์สิ่งของ
- “แฟชั่น” นำเสนอสลับกับ “แต่งเนื้อแต่งตัว” นำเสนอแฟชั่นเสื้อผ้า เครื่องประดับ
- “ยืดเส้นยืดสาย” นำเสนอการออกกำลังกายเพื่อประโยชน์ต่าง ๆ เช่น การบริหารหลังคลอด การเดินแอโรบิกเพื่อให้ร่างกายได้สัดส่วน
- “สัมภาษณ์” เป็นการซักถามผู้ที่อยู่ในมีเรื่องราวที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อผู้ชม เช่น การสัมภาษณ์คุณสมพร อัมพะศิริ ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและปัญญา บ้านราชวดี ปากเกร็ด นายแพทย์สมบัติ โรจน์วิโรจน์ นายแพทย์แผนกออร์โธปิดิกส์ โรงพยาบาลหัวเจิว ศาสตราจารย์คุณหญิงนงเยาว์ ชัยเสรี นายกสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตารางที่ 7 เนื้อหาแสดงระดับการพัฒนาของรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีทั้ง 6 รายการ							
ระดับการพัฒนา	ผู้หญิงাত্রา	ผู้หญิงอยากรู้	ผู้หญิงวันนี้	ผู้หญิง เดลิฯ	ผู้หญิง ผู้หญิง	ครบเครื่องฯ	รวม
(จำนวนทั้งหมด)	12	16	6	5	6	9	54
ตัวเอง	0	4(16)	6(6)	3(5)	5(6)	8(9)	24(42)
ครอบครัว	4(12)	5(16)	0	0	2(6)	1(9)	12(43)
โลกภายนอก	8(12)	7(16)	2(6)	4(5)	3(6)	1(9)	25(54)
หมายเหตุ : ตัวเลขนอกวงเล็บคือ จำนวนเนื้อหาในแต่ละระดับการพัฒนา							
ตัวเลขในวงเล็บคือ จำนวนเนื้อหาทั้งหมด							

สรุปโดยภาพรวมแล้ว รายการสำหรับสตรีทั้ง 6 รายการต่างก็มีการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาสตรีที่คล้ายคลึงหรือแตกต่างกัน เช่น รายการที่เน้นการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาระดับตนเองก็นำเสนอเรื่องความงาม สุขภาพมาก รายการที่เน้นการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาครอบครัวก็นำเสนอเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว รายการที่เน้นการนำเสนอเพื่อการพัฒนาในระดับโลกภายนอกก็นำเสนอประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในสังคม ผลของแนวคิดที่คล้ายหรือต่างกันนี้มีผลต่อการนำเสนอเนื้อหาเพื่อพัฒนาสตรีในระดับต่าง ๆ กันด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ทุกรายการก็พยายามสอดแทรกเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับอื่น ๆ ไปด้วย เช่น

รายการผู้หญิงวันนี้ รายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง และ รายการผู้หญิงวันนี้ เดลี่ แมกกาซีน มีการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาทั้งในระดับตัวเองและระดับ โลกภายนอก

รายการผู้หญิง ผู้หญิง และ รายการผู้หญิงอยุธยา มีการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาทั้งในระดับตัวเองและระดับ โลกภายนอกและได้พยายามนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับครอบครัว

รายการผู้หญิงยาตรา แม้ว่าจะมีแนวคิดของรายการในการนำเสนอเนื้อหาในการพัฒนาระดับครอบครัว แต่รายการก็พยายามที่จะนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับ โลกภายนอกไปด้วย

ผลที่ได้จากตารางที่ 7 นี้ผู้วิจัยจะนำไปประกอบการพิสูจน์สมมติฐานที่ 3 ที่ว่า “ เนื้อหาที่รายการโทรทัศน์สำหรับสตรีนำเสนอเป็นเนื้อหาที่เน้นการพัฒนาในระดับตัวเองมากกว่าระดับครอบครัวและระดับ โลกภายนอก “

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อได้ภาพรวมและลักษณะโดยทั่วไปของแต่ละรายการแล้ว ผู้วิจัยก็จะวิเคราะห์เนื้อหาตาม
สมมุติฐาน ดังนี้

สมมุติฐานที่ 1 เนื้อหาที่รายการนำเสนอจะสะท้อนบทบาทสตรีภาพลักษณ์ใหม่มากกว่า
ภาพลักษณ์เดิม และภาพลักษณ์ผสม

ตารางที่ 8

ตารางแสดงบทบาทสตรี

	ผู้หญิงยatra	ผู้หญิงวันนี	ผู้หญิง เดลีฯ	ผู้หญิง ผู้หญิง	ครบเครื่องฯ	ผู้หญิงอยากรู้	รวม	%
ภาพลักษณ์เดิม	1	0	0	1	0	4	5	4.41
ภาพลักษณ์ใหม่	3	20	9	28	15	18	90	68.38
ภาพลักษณ์ผสม	10	2	3	7	6	9	27	27.21
รวม	14	22	12	36	21	31	122	100

* ผู้วิจัยวิเคราะห์สมมุติฐานตามความหมายที่ให้ไว้ในบทที่ 1 คือ วิเคราะห์ตามอาชีพของสตรีที่
รายการ

นำเสนอเป็นหลัก

* ในกรณีที่ข้อมูลเป็นเพศชาย ผู้วิจัยจะไม่นับการนำเสนอในครั้งนั้น

หมายเหตุ เนื่องจากจำนวนการนำเสนอของแต่ละรายการไม่เท่ากัน ผู้วิจัยจึงไม่สามารถ
เปรียบเทียบความมากน้อยในการนำเสนอภาพลักษณ์ของสตรีได้

จากการวิเคราะห์ตามตาราง พบว่า สมมุติฐานที่ 1 เป็นจริง เพราะรายการโทรทัศน์สำหรับ
สตรีนำเสนอบทบาทสตรีในภาพลักษณ์ใหม่มากที่สุด คือ 68.38 % ในขณะที่นำเสนอบทบาทสตรี
ภาพลักษณ์ผสมมากเป็นอันดับสอง คือ 27.21 % และบทบาทสตรีภาพลักษณ์เดิมได้รับการนำเสนอ
น้อยที่สุด คือ 4.41 %

สำหรับเหตุผลที่อาจจะนำมาอธิบายผลดังกล่าว มีดังนี้

(1) การที่รายการนำเสนอบทบาทสตรีในภาพลักษณ์ใหม่มากที่สุดนั้น มิได้สะท้อนโลกแห่ง
ความเป็นจริง เนื่องจากในสภาพความเป็นจริง สตรีไม่สามารถเลือกบทบาทหนึ่งได้ สภาพสังคม
และเศรษฐกิจทำให้สตรีต้องมีบทบาทในภาพลักษณ์เก่าและใหม่ควบคู่กันไป แต่สาเหตุที่โทรทัศน์
สะท้อนบทบาทสตรีในภาพลักษณ์ใหม่มากที่สุดนั้น อาจเป็นเพราะว่า บทบาทสตรีในภาพลักษณ์

ใหม่นี้เป็นบทบาทใหม่ที่สตรียังไม่ค่อยคุ้นเคย ดังนั้น โทรทส์นจึงทำหน้าที่ของสื่อสารมวลชนในการให้ข่าวสารข้อมูล

บทบาทของสตรีในภาพลักษณ์ผสมที่ได้รับการนำเสนอเป็นลำดับถัดมา ก็เนื่องมาจากการสะท้อนภาพความเป็นจริงของสังคมของรายการ โทรทส์นที่ว่า สตรีจะต้องมีหน้าที่ในการหารายได้เข้าบ้านเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจในสังคมปัจจุบัน ทั้งนี้จากตัวเลขของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2533 ประเทศไทยมีประชากร 56.3 ล้านคน และในจำนวนนี้เป็นเพศหญิง 28 ล้านคน ซึ่งเท่ากับครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมดในประเทศ ในจำนวนประชากรหญิงทั้งหมดนี้ จะมีหญิงที่ทำงานอยู่ 14.9 ล้านคน เท่ากับ 48.7 % ของแรงงานทั้งประเทศ (สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา , 2535) แต่บทบาทแม่และเมียก็ยังเป็นของสตรีอยู่เช่นเดิม

สำหรับบทบาทสตรีในภาพลักษณ์เดิมที่ได้รับการนำเสนอที่น้อยที่สุด เนื่องมาจากในสภาพสังคมปัจจุบัน มีสตรีที่ไม่ได้ทำงานนอกบ้านหรือทำหน้าที่เป็นภรรยาและมารดาแต่เพียงอย่างเดียว นั้นมีอยู่เป็นจำนวนน้อยมาก ทั้งนี้จากการสำรวจแรงงานหญิงในประเทศไทยในปี 2531 พบว่า จากจำนวนหญิงที่อยู่ในวัยแรงงาน 14,346,600 คน มีสตรีที่ไม่ได้ประกอบอาชีพเพียง 601,500 คน ในขณะที่สตรีที่อาชีพถึง 13,745,100 คน (การพัฒนาเด็ก เยาวชน และสตรี , 2535) ในกรณีนี้จึงถือได้ว่า โทรทส์นสะท้อนความเป็นจริงในสังคม

(2) ผลการวิจัยที่ปรากฏดังกล่าวนี้ น่าจะเนื่องมาจากการจัดทำรายการ โทรทส์นสตรีทั้ง 6 รายการคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายที่รายการได้ตั้งไว้ และนำเสนอเนื้อหาให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายของแต่ละรายการ

รายการผู้หญิงยาตรา จากการนำเสนอบทบาทสตรีในรายการทั้งหมด 14 ครั้ง มีการนำเสนอบทบาทสตรีภาพลักษณ์เดิม 1 ครั้ง บทบาทสตรีภาพลักษณ์ใหม่ 3 ครั้ง และบทบาทสตรีภาพลักษณ์ผสม 10 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับชื่อและกลุ่มเป้าหมายของรายการ คือ สตรีที่กำลังจะหย่าร้าง บทบาทภรรยาและมารดาไปสู่บทบาทของผู้นารายได้สุ่ครอบครัวอีกบทบาทหนึ่ง

รายการผู้หญิงวันนี้ จากการนำเสนอบทบาทสตรีในรายการทั้งหมด 22 ครั้ง มีการนำเสนอภาพลักษณ์ใหม่ 20 ครั้ง และภาพลักษณ์ผสม 2 ครั้ง ไม่มีการนำเสนอบทบาทสตรีภาพลักษณ์เดิม ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์รายการที่มุ่งนำเสนอภาพและเนื้อหาของบทบาทสตรีปัจจุบันที่ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมและเศรษฐกิจ คือ ต้องออกมาประกอบอาชีพนอกบ้านเพื่อหารายได้เลี้ยงตัวเองและครอบครัว

รายการผู้หญิงวันนี้ เคลี จากการนำเสนอบทบาทสตรีในรายการทั้งหมด 12 ครั้ง ไม่มีการนำเสนอบทบาทสตรีภาพลักษณ์เดิม แต่นำเสนอบทบาทสตรีภาพลักษณ์ใหม่ 9 ครั้ง และบทบาทสตรีภาพลักษณ์ผสม 3 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับสตรีวัยรุ่นกลุ่มเป้าหมายของรายการ เพราะกลุ่มสตรีกลุ่มนี้กำลังศึกษาหรือเพิ่งจบการศึกษา ซึ่งเมื่อก้าวพ้นจากสถาบันการศึกษาแล้วก็จะต้องก้าวเข้าสู่การทำงานตามสาขาอาชีพ

รายการผู้หญิง ผู้หญิง จากการนำเสนอบทบาทสตรีในรายการทั้งหมด 36 ครั้ง มีการนำเสนอบทบาทสตรีภาพลักษณ์เดิม 1 ครั้ง บทบาทสตรีภาพลักษณ์ใหม่ 28 ครั้ง และบทบาทสตรีภาพลักษณ์ผสม 7 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายการที่เน้นสตรีทำงาน และมีความรอบรู้ในเรื่องราวสังคมรอบตัว พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการเป็นมารดาด้วยในขณะเดียวกัน

รายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง จากการนำเสนอบทบาทสตรีในรายการทั้งหมด 21 ครั้ง ไม่มีการนำเสนอบทบาทสตรีภาพลักษณ์เดิม แต่นำเสนอบทบาทสตรีภาพลักษณ์ใหม่ 15 ครั้ง และบทบาทสตรีภาพลักษณ์ผสม 6 ครั้ง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายการที่มุ่งเน้นการผสมผสานบทบาทของสตรีในภาพลักษณ์เก่าและใหม่ให้สอดคล้องกัน

รายการผู้หญิงอยากรู้ จากการนำเสนอบทบาทสตรีในรายการทั้งหมด 31 ครั้ง มีการนำเสนอบทบาทสตรีภาพลักษณ์เดิม 4 ครั้ง บทบาทสตรีภาพลักษณ์ใหม่ 18 ครั้ง และบทบาทสตรีภาพลักษณ์ผสม 9 ครั้ง เมื่อวิเคราะห์จุดประสงค์ของรายการที่ต้องการกระตุ้นให้ผู้ชมรายการตระหนักถึงเรื่องราวหรือปัญหาต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นในสังคมไทยในปัจจุบันกับผลที่ได้ปรากฏว่า สอดคล้องกัน เนื่องจากการมีบทบาทสตรีในภาพลักษณ์ใหม่ที่สมบูรณ์จำเป็นต้องรอบรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะสามารถก้าวตามทันสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้

สิ่งที่น่าสังเกต คือ การนำเสนอบทบาทสตรีของรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีมีทิศทางการนำเสนอไปในแนวทางเดียวกัน กล่าวคือ นำเสนอบทบาทสตรีในภาพลักษณ์ใหม่มากกว่าภาพลักษณ์ผสม ยกเว้นแต่เพียงรายการผู้หญิงยาคราเท่านั้นที่นำเสนอบทบาทสตรีในภาพลักษณ์ผสมมากกว่าภาพลักษณ์ใหม่

(3) สาเหตุที่รายการนำเสนอบทบาทสตรีในภาพลักษณ์ใหม่มากที่สุดในประการต่อมา อาจเนื่องมาจาก แม้ว่าบทบาทของสตรีในสังคมปัจจุบันที่เป็นจริงนั้นจะเป็นภาพลักษณ์ผสมมากที่สุด แต่ผู้จัดทำรายการอาจจะคิดว่า บทบาทของความเป็นมารดาและภรรยาเป็นบทบาทที่สตรีพึงรู้ดีอยู่แล้ว ดังนั้น รายการโทรทัศน์สำหรับสตรีจึงมีวัตถุประสงค์ในการให้ความรู้สตรีในเรื่องที่เป็น

เรื่องใหม่สำหรับสตรี นั่นคือ เรื่องนอกบ้าน โลกภายนอก และ โลกของการทำงาน ดังนั้น รายการโทรทัศน์สำหรับสตรีส่วนใหญ่จึงเลือกที่จะให้ความรู้แก่สตรีเพื่อเตรียมตัวเองให้พร้อมในการก้าวไปสู่โลกหรือแวดวงใหม่ที่ไม่คุ้นเคยมาก่อน

(4) อีกสาเหตุประการหนึ่งที่รายการโทรทัศน์สำหรับสตรีสะท้อนบทบาทสตรีภาพลักษณ์ใหม่มากที่สุด โดยเฉพาะเสนอสตรีที่ประสบความสำเร็จในวิชาชีพ เป็นเพราะต้องการกระตุ้นให้สตรีมีความต้องการจะออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น ในกรณีนี้แม้ว่า รายการโทรทัศน์จะไม่สะท้อนภาพความเป็นจริงในสังคม แต่ถือว่าได้ทำหน้าที่เป็นแบบอย่าง (Role Model) ให้กับสมาชิกในสังคม

อย่างไรก็ตาม ในสภาพความเป็นจริงของสังคมปัจจุบัน สตรีภาพลักษณ์ผสมจะมีบทบาทในสังคมมากที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัยวิเคราะห์สาเหตุที่รายการโทรทัศน์สำหรับสตรีในฐานะสื่อมวลชนแขนงหนึ่งที่มีหน้าที่สะท้อนภาพความเป็นจริงในสังคม ว่า ผลที่ได้สะท้อนความเป็นจริงว่า สตรีต้องทำงานนอกบ้านด้วย แต่บิดเบือนความจริงตรงที่ว่า ผู้หญิงทำงานนอกบ้านอย่างเดียว ไม่ต้องทำงานในบ้าน การมุ่งนำเสนอเนื้อหาบทบาทสตรีในภาพลักษณ์ใหม่จึงเป็นเพียงการดึงดูดความสนใจจากผู้ชมรายการสตรีกลุ่มเป้าหมายและเน้นถึงบทบาทและหน้าที่ใหม่ที่สตรีได้รับเพิ่มขึ้นจากสังคม

สมมุติฐานที่ 2 เนื้อหาที่รายการนำเสนอสะท้อนภาพของสตรีชนชั้นกลางมากกว่าสตรีชั้นสูงและสตรีชนชั้นล่าง

ตารางที่ 9 ตารางแสดงกลุ่มชนชั้นสตรี

	ผู้หญิงชรา	ผู้หญิงวัยนี้	ผู้หญิงวัยนี้ เค็ด	ผู้หญิง ผู้หญิง	ครบเครื่อง ๑	ผู้หญิงอายุ	รวม	%
ชนชั้นสูง	0	3	2	2	2	2	11	8.21
ชนชั้นกลาง	7	19	10	34	19	20	109	81.34
ชนชั้นล่าง	7	0	0	0	0	7	14	10.45
รวม	14	22	12	36	21	29	134	100.00

หมายเหตุ ข้อมูลเพศชาย ไม่นับจำนวนครั้ง

ข้อมูลจากตารางพิสูจน์ได้ว่า เป็นจริงตามสมมุติฐานที่ 2 เนื่องจากรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีนำเสนอกลุ่มสตรีชนชั้นกลาง (81.34%) มากกว่าการนำเสนอกลุ่มสตรีชนชั้นล่าง (10.45 %) และการนำเสนอกลุ่มสตรีชนชั้นสูง (8.21%)

สำหรับเหตุผลที่อาจจะนำมาอธิบายผลดังกล่าวนี้ ที่กลุ่มสตรีชนชั้นกลางได้รับการนำเสนอมากที่สุด เนื่องจากในปัจจุบันโทรทัศน์ได้กลายเป็นวัฒนธรรมของชนชั้นกลาง (Television and the working class : 1985) ดังนั้น แม้ว่า คนทุกกลุ่มชนชั้นจะมีโทรทัศน์ไว้ในครอบครอง แต่เนื้อหาที่นำเสนอในโทรทัศน์ก็จะเป็นเนื้อหาที่มุ่งตอบสนองวัฒนธรรมของชนชั้นกลางเป็นส่วนใหญ่

อย่างไรก็ตาม เมื่อนำผลที่ได้จากตารางที่ 9 มาพิจารณาร่วมกับผลจากตารางที่ 8 วิเคราะห์ได้ว่ารายการโทรทัศน์สำหรับสตรีนำเสนอบทบาทสตรีภาพลักษณ์ใหม่ในกลุ่มชนชั้นกลาง ซึ่งในสภาพความเป็นจริงทางสังคมและเศรษฐกิจปัจจุบัน สตรีชนชั้นกลางควรเป็นสตรีที่มีบทบาทของภาพลักษณ์ผสม เพราะสตรีชนชั้นกลางจำเป็นต้องหารายได้เพื่อเลี้ยงดูครอบครัว ในขณะที่เดียวกันก็ไม่สามารถจ้างแม่บ้านเพื่อเลี้ยงลูกหรือทำงานบ้านได้ สำหรับบทบาทสตรีภาพลักษณ์ใหม่ควรเป็นสตรีชนชั้นสูงที่มีทางเลือกในการจ้างแม่บ้านเพื่อทำงานบ้านและเลี้ยงดูลูกแทนตนเองได้ ดังนั้น เนื้อหาจากโทรทัศน์ที่สะท้อนภาพที่บิดเบือนไปจากความเป็นจริงของสภาพสตรีในสังคมปัจจุบัน อาจเป็นผลทำให้สตรีเพื่อฝันถึงชีวิตที่เป็นเหมือนที่โทรทัศน์นำเสนอ ซึ่งเป็นไปไม่ได้ในสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันสำหรับชนชั้นกลาง

รายการผู้หญิงยาตรา จากการนำเสนอกลุ่มชนชั้นสตรีในรายการ 14 ครั้ง ไม่มีการนำเสนอกลุ่มสตรีชนชั้นสูง นำเสนอกลุ่มสตรีชนชั้นกลาง 7 ครั้ง และกลุ่มสตรีชนชั้นล่าง 7 ครั้ง สาเหตุที่รายการไม่นำเสนอกลุ่มสตรีชนชั้นสูง เพราะวัตถุประสงค์ของรายการเน้นการนำเสนอเนื้อหาของสตรีที่จำเป็นต้องทำงานนอกบ้านและในบ้านไปพร้อมกัน ซึ่งก็คือ กลุ่มสตรีชนชั้นกลาง และกลุ่มสตรีชนชั้นล่าง

รายการผู้หญิงวันนี้ จากการนำเสนอกลุ่มชนชั้นสตรีในรายการ 22 ครั้ง กลุ่มสตรีชนชั้นสูงได้รับการนำเสนอ 3 ครั้ง กลุ่มสตรีชนชั้นกลาง 19 ครั้ง และไม่นำเสนอกลุ่มสตรีชนชั้นล่าง จึงสอดคล้องกับเรื่องราวที่รายการนำเสนอที่เน้นการปฏิบัติตัวในชีวิตประจำวันและการเข้าสังคมของสตรีในสังคมเมือง โดยมักเป็นเรื่องความงามและการปรับปรุงตนในด้านต่าง ๆ เช่น บุคลิกภาพ

รายการผู้หญิงวันนี้ เดลี่ จากการนำเสนอกลุ่มชนชั้นสตรีในรายการ 12 ครั้ง กลุ่มสตรีชนชั้นสูงได้รับการนำเสนอ 2 ครั้ง กลุ่มสตรีชนชั้นกลาง 10 ครั้ง และไม่นำเสนอกลุ่มสตรีชนชั้นล่าง เมื่อวิเคราะห์ถึงกลุ่มเป้าหมายของรายการที่เป็นกลุ่มสตรีสังคมเมืองและเนื้อหารายการที่เน้นเทคโนโลยีด้านสุขภาพและความงามแล้วนับได้ว่าสอดคล้องกัน

รายการผู้หญิง ผู้หญิง จากการนำเสนอกลุ่มชนชั้นสตรีในรายการ 36 ครั้ง กลุ่มสตรีชนชั้นสูงได้รับการนำเสนอ 2 ครั้ง กลุ่มสตรีชนชั้นกลาง 34 ครั้ง และไม่นำเสนอกลุ่มสตรีชนชั้นล่าง สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายของรายการที่เน้นสตรีทำงานในสังคมปัจจุบันรอบรู้เรื่องรอบตัวและรู้จักวิธีการรักษาและเสริมความงาม

รายการครบเครื่องเรื่องผู้หญิง จากการนำเสนอกลุ่มชนชั้นสตรี 21 ครั้ง กลุ่มสตรีชนชั้นสูงได้รับการนำเสนอ 2 ครั้ง กลุ่มสตรีชนชั้นกลาง 19 ครั้ง และไม่นำเสนอกลุ่มสตรีชนชั้นล่าง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายการที่เน้นการนำเสนอเรื่องวิธีการรักษาและเสริมความสวยงามของผู้หญิงปัจจุบัน

รายการผู้หญิงอยากรู้ จากการนำเสนอกลุ่มชนชั้นสตรีในรายการ 29 ครั้ง มีการนำเสนอกลุ่มสตรีชนชั้นสูง 2 ครั้ง กลุ่มสตรีชนชั้นกลาง 20 ครั้ง และกลุ่มสตรีชนชั้นล่าง 7 ครั้ง กลุ่มเป้าหมายของรายการผู้หญิงอยากรู้เป็นบุคคลทั่วไป และรายการเน้นการนำเสนอความเป็นไปของบุคคลและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม ดังนั้น การที่รายการนำเสนอเรื่องราวของสตรีทุกกลุ่มชนชั้นจึงสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายการ

สมมุติฐานที่ 8 " เนื้อหาที่รายการนำเสนอเป็นเนื้อหาที่เน้นด้านการพัฒนาในระดับตัวเองมากกว่าระดับครอบครัวและระดับโลกภายนอก"

ตารางที่ 10 ตารางแสดงระดับการพัฒนา

รายการ	ตัวเอง	ครอบครัว	โลกภายนอก	รวม
	ครั้ง	ครั้ง	ครั้ง	ครั้ง
	(%)	(%)	(%)	(%)
ผู้หญิงയാตรา	3(16)	4(21)	12(63)	19(100)
ผู้หญิงวันนี้	24(48)	2(4)	24(48)	50(100)
ผู้หญิงวันนี้ เคล็ดลับ	13(31)	0(0)	29(69)	42(100)
ผู้หญิง ผู้หญิง	29(62)	7(15)	11(23)	47(100)
ครบเครื่องเรื่องผู้หญิง	30(50)	2(3)	28(47)	60(100)
ผู้หญิงอยากรู้	10(18)	18(32)	28(50)	56(100)
รวม	109(40)	33(12)	132(48)	274(100)

จากข้อมูลตารางที่ 10 ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาแต่ละครั้งที่แต่ละรายการนำเสนอตลอดระยะเวลา 3 เดือน โดยภาพรวมข้อมูลที่ได้ปฏิเสหสมมติฐานที่ 3 เนื่องจากการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีเน้นเนื้อหาเพื่อพัฒนาระดับโลกภายนอกมากกว่าระดับตัวเองและระดับครอบครัว

เมื่อผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากตารางที่ 7 ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์จำนวนตอนและจำนวนคอลัมน์ในแต่ละรายการมาวิเคราะห์ร่วมกับตารางที่ 10 จะพบว่าผลที่ได้สอดคล้องกันคือรายการโทรทัศน์เน้นเนื้อหาเพื่อพัฒนาระดับโลกภายนอกมากกว่าระดับตัวเองและครอบครัว

การที่รายการโทรทัศน์สำหรับสตรีนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับโลกภายนอกมากที่สุด อาจวิเคราะห์ได้ว่า โลกของสตรีเปิดกว้างขึ้น สตรีไม่ได้เกี่ยวข้องกับเฉพาะเรื่องของตัวเองและครอบครัวของตนเพียงอย่างเดียวอีกต่อไป

ผลที่ได้สอดคล้องกับข้อมูลการนำเสนอบทบาทภาพลักษณ์ใหม่ของสตรี ที่ว่าสตรีที่ประกอบอาชีพนอกบ้านนั้น ไม่สามารถที่จะมีโลกทัศน์แคบได้อีกต่อไป แต่จำเป็นที่จะต้องรู้เรื่องราวความเป็นไปของสังคมให้มากอีกด้วย

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งที่รายการโทรทัศน์สำหรับสตรีนำเสนอเนื้อหาเพื่อพัฒนาระดับครอบครัวน้อยที่สุด เพราะบทบาทสตรีในครอบครัวเป็นบทบาทที่แน่นอนอยู่แล้วและไม่จำเป็นต้องย้ำเตือนอีก ดังนั้น รายการโทรทัศน์สำหรับสตรีจึงย้ำเตือนถึงสิ่งที่สตรีจำเป็นต้องพัฒนาเพื่อปรับตัวในบทบาทใหม่ในสังคมมากกว่า ผลที่ได้นี้จึงสอดคล้องกับข้อมูลที่ว่าบทบาทสตรีภาพลักษณ์เดิมได้รับการนำเสนอทางโทรทัศน์น้อยที่สุด

รายการผู้หญิงวันนี้ จากการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนา พบว่า มีการนำเสนอเนื้อหาเพื่อพัฒนาระดับตัวเองและระดับโลกภายนอกเท่ากัน คือ 48 % และนำเสนอเนื้อหาเพื่อพัฒนาระดับครอบครัวน้อยที่สุดเพียง 4 % สอดคล้องกับลักษณะรายการที่มุ่งต้องการนำเสนอเพื่อกลุ่มสตรีทำงานในสังคมเมืองที่ต้องการความทันสมัยและความรอบรู้ในขณะเดียวกัน

รายการผู้หญิงวันนี้ เดลี่ฯ จากการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนา พบว่า มีการนำเสนอเนื้อหาเพื่อพัฒนาระดับตัวเอง 31% ไม่มีการนำเสนอเนื้อหาเพื่อพัฒนาระดับครอบครัว และนำเสนอเนื้อหาเพื่อพัฒนาระดับโลกภายนอกมากถึง 69 % สอดคล้องกับลักษณะรายการที่มุ่งนำเสนอเนื้อหาเพื่อกลุ่มสตรีที่กำลังศึกษาหรือเพิ่งเริ่มทำงานที่ต้องเริ่มสนใจกับเรื่องราวรอบตัว

รายการผู้หญิง ผู้หญิง จากการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนา พบว่า มีการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับตัวเอง 62% นำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับครอบครัว 15% และนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับโลกภายนอก 23 % นับว่าสอดคล้องกับลักษณะของรายการที่มุ่งนำเสนอเนื้อหาเพื่อสตรีทำงาน และเห็นความสำคัญของสถาบันครอบครัว โดยการนำเสนอช่วง Happy New Mom เพื่อให้ความรู้แก่ผู้หญิงในการเป็นมารดา

รายการผู้หญิงอยากรู้ จากการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนา พบว่า มีการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับตัวเอง 18% นำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับครอบครัว 32% และนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับโลกภายนอก 50 % สอดคล้องกับเนื้อหาที่มุ่งนำเสนอเนื้อหาที่เกิดขึ้นในสังคมโดยทั่วไป จึงทำให้การนำเสนอเนื้อหาของรายการแม้จะเน้นเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับโลกภายนอกมากแต่ก็ครอบคลุมเนื้อหาเพื่อพัฒนาทุกระดับ

รายการครอบครัวเรื่องผู้หญิง จากการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนา พบว่า มีการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับตัวเองมากถึง 50% นำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับครอบครัว 3% และนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับโลกภายนอก 47 % สอดคล้องกับลักษณะของรายการที่มุ่งนำเสนอเนื้อหาเพื่อสตรีที่ประสบความสำเร็จกับการทำงานเช่นเดียวกับรายการผู้หญิงวันนี้

รายการผู้หญิงยาตรา จากการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนา พบว่า มีการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับตัวเอง 16% นำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับครอบครัว 21% และนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับโลกภายนอก 63 % สอดคล้องกับชื่อรายการและวัตถุประสงค์ของรายการที่ต้องการให้ผู้หญิงมีความก้าวหน้าและมีการพัฒนา ดังนั้น รายการจึงเน้นการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับโลกภายนอกมากที่สุด

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 ตารางแสดงหัวข้อเรื่องการพัฒนาสตรีในระดับตัวเอง

รายการ/ประเด็น	สุขภาพฯ (ครั้ง)	อาชีพฯ (ครั้ง)	สิทธิสตรี (ครั้ง)	การศึกษา (ครั้ง)	รวม(ครั้ง)
ผู้หญิงขาดรา	0 (0)	3 (100)	0 (0)	0 (0)	3 (100)
ผู้หญิงวันนี้	7 (29.17)	17 (70.83)	0 (0)	0 (0)	24 (100)
ผู้หญิงวันนี้ เคลลี่	3 (23.08)	10 (76.92)	0 (0)	0 (0)	13 (100)
ผู้หญิง ผู้หญิง	15 (51.72)	13 (44.83)	1 (3.45)	0 (0)	29 (100)
ครบเครื่อง ๆ	22 (73.33)	8 (26.67)	0 (0)	0 (0)	30 (100)
ผู้หญิงอายุ	0 (0)	10 (100)	0 (0)	0 (0)	10 (100)
รวม	47(43.12)	61(55.96)	1(0.92)	0 (0)	109(100)

* ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนเปอร์เซ็นต์

ข้อมูลจากตารางที่ 11 พบว่า ในการนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับตัวเองของรายการสำหรับสตรีทั้ง 6 รายการ มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับอาชีพและการงานมากที่สุด โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพและความงามนำเสนอมากเป็นลำดับถัดมา เนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิสตรีมีการนำเสนอเป็นปริมาณน้อยมาก และเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาไม่มีการนำเสนอเลย

ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องอาชีพและการงานมากที่สุดเป็นเพราะสตรีในสังคมปัจจุบันประกอบอาชีพนอกบ้านเป็นจำนวนมาก การนำเสนอประเด็นดังกล่าวนี้จะสามารถดึงดูดความสนใจในรายการจากสตรีได้มาก รายการโทรทัศน์สำหรับสตรีที่นำเสนออาชีพและ/หรือสตรีที่ประสบความสำเร็จในแวดวงธุรกิจและในสังคมเมือง คือ ช่วง Working Women รายการผู้หญิงวันนี้ ช่วง Working room รายการผู้หญิงวันนี้ เคลลี่ แมกกาซีน ช่วง Working Women รายการผู้หญิง ผู้หญิง รายการสำหรับสตรีที่ไม่เน้นการนำเสนออาชีพของสตรีในสังคมเมือง แต่นำเสนออาชีพของชนทุกชั้น คือ ตอน “ ลีเกชอทาน “ ในรายการผู้หญิงขาดรา ตอน “ อาชีพเสี่ยง “ ของรายการผู้หญิงอายุ

ประเด็นความงามยังคงเป็นประเด็นที่สำคัญสำหรับรายการสตรี นอกจากจะเป็นเพราะความงามและสตรีเป็นของกลุ่มแล้ว สตรีในสังคมปัจจุบันจำเป็นที่จะต้องรู้จักการแต่งตัว และการปรับปรุงบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับอาชีพอีกด้วย

เมื่อเชื่อมโยงการวิเคราะห์ในตารางที่ 11 กับตารางที่ 8 ที่ว่า สตรีชนชั้นกลางได้รับการนำเสนอในรายการโทรทัศน์มากที่สุด การที่รายการโทรทัศน์มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับอาชีพและความงามมากนั้น ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตอีกประการหนึ่งได้ว่า เป็นเพราะสตรีชนชั้นกลางในสภาพ

สังคมปัจจุบันต้องการพัฒนาอาชีพการงานของคนเพื่อรายได้ที่เพิ่มขึ้นในครอบครัว และสิ่งที่เป็นปัจจัยในการส่งเสริมหรืออุปสรรคในการก้าวหน้าทางอาชีพของสตรี คือ สุขภาพ เนื่องมาจากสตรีชนชั้นกลางในปัจจุบันต้องรับผิดชอบทั้งงานนอกบ้านและงานในบ้าน

ข้อสังเกตของการที่รายการโทรทัศน์นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับอาชีพและความงามมากกว่าสิทธิสตรีและการศึกษาอีกประการหนึ่งนั้น คือ ผลที่ได้นี้อาจส่งผลกระทบต่อทัศนคติของผู้รับสารว่าการที่สตรีประสบความสำเร็จในอาชีพการงานของสตรีในสังคมปัจจุบันมิได้มาจากการที่สตรีได้รับการศึกษามากขึ้น แต่มาจากความสวยงามและการปรับปรุงบุคลิกภาพที่ดีขึ้น ทั้งนี้เป็นไปตามกระบวนการของทฤษฎีการอบรมบ่มเพาะ (Cultivation Theory) ที่ว่า “ยิ่งเปิดรับสื่อมากเท่าไรก็ยิ่งมองโลกสอดคล้องกับเนื้อหาที่มีอยู่ในสื่อมากขึ้นเท่านั้น” และแสดงว่า ผู้จัดทำรายการโทรทัศน์อยู่ภายใต้อิทธิพลของแนวคิดแบบ System Approach คือ แม้ว่าสตรีต้องเปลี่ยนแปลงไปตัวเองให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม แต่สังคมก็ยังมิได้ให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ จึงยังไม่ให้ความสำคัญของการศึกษาอันจะมีผลทำให้สตรีตระหนักถึงสิทธิอันพึงมีพึงได้ของตน ซึ่งเป็นเนื้อหาหลักของ Feminist Approach

ตารางที่ ๑๒ ตารางแสดงหัวข้อเรื่องการพัฒนาสตรีระดับครอบครัว

รายการ/ประเด็น	ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก (ครั้ง)	ความรุนแรง (ครั้ง)	ความสัมพันธ์ทางเพศ (ครั้ง)	รวม (ครั้ง)
ผู้หญิงขาดรา	3(75)	0(0)	1(25)	4(100)
ผู้หญิงวันนี้	1(50)	0(50)	1(50)	2(100)
ผู้หญิงวันนี้ เคล็ดลับ	0	0	0	0
ผู้หญิง ผู้หญิง	1(14.29)	2(28.57)	4(57.14)	7(100)
ครบเครื่อง ๑	2(100)	0(0)	0(0)	2(100)
ผู้หญิงออกฤทธิ์	12(92.31)	0(0)	1(7.69)	13(100)
รวม	19(67.86)	2(7.14)	7(25)	28(100)

จากตารางที่ 12 พบว่า การนำเสนอเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับครอบครัวของรายการสำหรับสตรีทั้ง 6 รายการนั้น เนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวได้รับการนำเสนอมากที่สุด เนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศและเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวได้รับการนำเสนอเป็นน้อยลงตามลำดับ

ความสัมพันธ์ที่ีระหว่างสมาชิกในครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงอยู่ของสถาบันครอบครัว ดังนั้น สตรีซึ่งเป็นเพศที่สังคมกำหนดให้มีหน้าที่เป็นแม่และเมียก็จะต้องเป็นตัวกลางในการ

ประสานความเข้าใจอันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว เนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวจึงเป็นประโยชน์สำหรับสตรีเป็นอย่างมาก

ถึงแม้ว่าความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างหญิงและชายเป็นประเด็นที่ได้รับการนำเสนอเป็นลำดับถัดมา แต่เนื้อหาที่นำเสนอในรายการมักเป็นการนำเสนอชีวิตคู่ระหว่างสามีภรรยา มิได้นำเสนอในแง่ความเท่าเทียมกันระหว่างเพศแต่อย่างใด

สืบเนื่องจากการนำเสนอเนื้อหาเพื่อกระตุ้นให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างเพศยังมีไม่มากเท่าที่ควร ทำให้รายการโทรทัศน์สำหรับสตรีมีการนำเสนอเนื้อหาเรื่องการกระทำความรุนแรงทางเพศน้อย ซึ่งมีได้เป็นการสะท้อนความเป็นจริงในสังคม เพราะว่าในความเป็นจริงแล้ว สตรีในสังคมไทยไม่เพียงแต่ไม่ได้รับความเท่าเทียมระหว่างเพศทางความคิด แต่สตรียังถูกกระทำความรุนแรงทางร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำความรุนแรงทางเพศอีกด้วย

สำหรับเหตุผลของการนำเสนอเนื้อหาที่กล่าวมานั้น อาจเนื่องจากผู้จัดทำรายการ ไม่ได้ใช้ Feminist Approach เป็นแนวคิดหลักในการจัดทำรายการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ Feminist Approach มีแนวคิดที่รุนแรง เน้นการเปลี่ยนแปลงอย่างถึงรากถึงโคน ส่วน System Approach มุ่งการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย หากผู้จัดทำรายการโทรทัศน์นำเสนอเนื้อหาที่เน้นหลัก Feminist Approach อาจเสี่ยงกับการขาดทุนเพราะไม่มีผู้ชมรายการ ดังเช่น เนื้อหาของรายการผู้หญิงยাত্রาที่เพียงเริ่มจะรุนแรงก็พบกับปัญหา จนต้องเปลี่ยนแนวคิดของรายการไปในที่สุด

ตารางที่ ๑๓ ตารางแสดงการพัฒนาสตรีระดับโลกภายนอก

รายการ ประเด็น	ธรรมชาติ (ครั้ง)	เกษตร (ครั้ง)	การแพทย์ (ครั้ง)	เทคโนโลยี (ครั้ง)	เศรษฐกิจ (ครั้ง)	การเมือง (ครั้ง)	ศาสนา (ครั้ง)	ศิลปะฯ (ครั้ง)	ข้อมูลฯ (ครั้ง)	คนพิการ (ครั้ง)	คนกลุ่มน้อย (ครั้ง)	ผู้ย้ายถิ่น (ครั้ง)	รวม (ครั้ง)
หญิงยাত্রา	1(8.33)	0(0)	0(0)	0(0)	0(0)	2(16.67)	2(16.67)	1(8.53)	0(0)	1(8.33)	0(0)	5(41.67)	12(100)
หญิงวันนี้	1(4)	0(0)	0(0)	0(0)	0(0)	2(8)	1(4)	20(80)	0(0)	0(0)	0(0)	1(4)	25(100)
หญิงวันนี้ ลึกลับ	2(6.9)	0(0)	3(10.34)	0(0)	0(0)	0(0)	0(0)	24(82.76)	0(0)	0(0)	0(0)	0(0)	29(100)
หญิง ผู้หญิง	6(54.55)	0(0)	1(9.09)	0(0)	0(0)	2(18.18)	1(9.09)	1(9.09)	0(0)	0(0)	0(0)	0(0)	11(100)
รถเครื่อง ฯ	0(0)	2(7.14)	5(17.86)	0(0)	0(0)	0(0)	0(0)	18(64.29)	2(7.14)	1(3.57)	0(0)	0(0)	28(100)
หญิงอขากรู	0(0)	0(0)	4(14.29)	4(14.29)	0(0)	4(14.29)	0(0)	4(14.29)	0(0)	10(35.71)	0(0)	2(0)	28(100)
รวม	10(7.52)	2(1.5)	13(9.77)	4(3.01)	0(0)	10(7.52)	4(3.01)	68(51.13)	2(1.5)	12(9.02)	0(0)	8(6.02)	133

จากตารางที่ 13 พบว่า เนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับโลกภายนอกเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งรวมไปถึงประเพณีและการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ได้รับการนำเสนอในรายการสำหรับสตรี

มากที่สุด รองลงมาคือเนื้อหาเกี่ยวกับการแพทย์และคนพิการ เนื้อหาเกี่ยวกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และสังคมการเมืองได้รับการนำเสนอมากเป็นอันดับถัดลงมา

สำหรับเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจและเนื้อหาเกี่ยวกับคนกลุ่มน้อยไม่ได้รับการนำเสนอใน รายการสำหรับสตรีทั้ง 6 รายการเลย

สรุปข้อมูลตามตารางที่ 13 นี้ได้ว่า โลกภายนอกที่สตรีได้เปิดกว้างออกไปนั้น เป็นการเปิด ไปสู่โลกของศิลปะวัฒนธรรมมากที่สุด ในขณะที่การเปิดโลกการเมือง เศรษฐกิจ เทคโนโลยี ค่อนข้างน้อยหรืออาจไม่มีเลย ข้อมูลดังกล่าวนี้ วิเคราะห์ได้ว่า แม้ว่าจะมีการเปิดโลกภายนอกให้ กับสตรีมากขึ้น แต่ก็ยังเป็นบางเรื่องเท่านั้น ยังมีโลกอีกมากมายที่สตรียังไม่สามารถเปิดรับได้มากเท่า ที่ควร

จากตารางแสดงเนื้อหาเพื่อการพัฒนาทั้งหมดข้างต้น วิเคราะห์สมมุติฐานที่ 3 พบว่า รายการ โทรทัศน์สำหรับสตรีปี 2537 นำเสนอเนื้อหาเพื่อพัฒนาระดับโลกภายนอกมากที่สุด และ นำเสนอเนื้อหาเพื่อพัฒนาระดับตัวเองมากรองลงมา และนำเสนอเนื้อหาเพื่อพัฒนาระดับครอบครัวน้อยที่สุด

ผลที่ได้จากสมมุติฐานที่ 1, 2 และ 3 นำมาวิเคราะห์สมมุติฐานที่ 4 ที่ว่า “เนื้อหาที่นำเสนอ ในรายการโทรทัศน์สำหรับสตรีไม่สนับสนุนบทบาทที่เท่าเทียมระหว่างหญิงชายในทางที่ถูกต้องเท่า ที่ควร” โดยใช้แนวคิดทฤษฎีสตรีศึกษามาวิเคราะห์ พบว่า รายการโทรทัศน์สำหรับสตรีของไทย ยัง อยู่ภายใต้กระแสดวงความคิดแบบ System Approach ที่มีหลักคิดที่ว่า สังคมเปลี่ยนแปลงไป สตรีจำเป็นต้องเร่งปรับปรุงตนเองในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เข้ากับสังคมสมัยใหม่ รู้โลกกว้าง พัฒนาความสามารถในการทำงานนอกบ้าน คือ เน้นที่การเปลี่ยนให้สตรีมีหน้าที่มากขึ้น แต่ไม่กล่าวถึงเรื่อง ความไม่เสมอภาคระหว่างหญิงชาย สิทธิสตรี โดยมีข้อสังเกต ดังนี้

สมมุติฐานที่ 1 ผลปรากฏว่า รายการโทรทัศน์สำหรับสตรีสะท้อนบทบาทของสตรีในภาพลักษณ์ใหม่มากกว่าสตรีในภาพลักษณ์เดิมและสตรีในภาพลักษณ์ผสมจริง ผลที่ได้นี้แม้ไม่สะท้อน ภาพความเป็นจริงในสังคมดังที่ได้กล่าวแล้ว แต่ก็พิสูจน์ว่า สื่อมวลชนซึ่งเป็นสถาบันหนึ่งของสังคม ก็ได้คาดหวังให้สตรีแสดงความสามารถโดยการมอบหมายหน้าที่ในการทำงานนอกบ้านเพิ่มขึ้น ในขณะที่ไม่ได้กล่าวถึงหน้าที่ที่ควรเพิ่มขึ้นในการทำงานในบ้านของบุรุษแต่อย่างใด

สมมุติฐานที่ 2 ผลปรากฏว่า รายการโทรทัศน์สำหรับสตรีสะท้อนกลุ่มสตรีชนชั้นกลางมากกว่าสตรีชนชั้นสูงและสตรีชนชั้นล่างจริง กลุ่มสตรีชนชั้นกลางคือ กลุ่มสตรีที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง มีความสามารถในการทำงานเลี้ยงตัวเองและเลี้ยงครอบครัวได้ สตรีกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ต้องปรับปรุงตนเองเพื่อให้เข้ากับสังคมและสามารถนำสิ่งที่รู้มาพัฒนาความสามารถในการทำงาน และสตรีกลุ่มนี้เองที่จำเป็นจะต้องทำหน้าที่มารดาและเมียในครอบครัวด้วยเช่นกัน

สมมุติฐานที่ 3 ผลปรากฏว่ารายการโทรทัศน์สำหรับสตรีให้ความสำคัญกับเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับตัวเองและระดับโลกภายนอกมาก แต่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาในระดับครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันที่สำคัญต่อการปลูกฝังและเป็นพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายน้อย การไม่ให้ความสำคัญกับเนื้อหาเพื่อการพัฒนาในระดับครอบครัวนี้ เป็นจุดหนึ่งของการแสดงถึงความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศ เพราะสังคมเปลี่ยนไป แต่ทัศนคติของคนในสังคมกลับไม่ได้รับการเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องเท่าที่ควร

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเชื่อว่า เมื่อสตรีมีโอกาสในการเปิดโลกกว้าง ทัศนคติของสตรีย่อมเปลี่ยนไปในแนวทางที่กว้างและรอบรู่มากขึ้น สตรีได้รับรู้ถึงสิทธิและศักยภาพของตนเองว่า มิได้ด้อยกว่าชาย ดังนั้น สตรีจะเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนทัศนคติของคนในสังคมให้ถูกต้องมากขึ้น โดยการแสดง ความสามารถของตนในด้านที่ตนรับผิดชอบให้เป็นที่ยอมรับแก่คนในสังคม และเมื่อคนในสังคมยอมรับถึงความสามารถของสตรีแล้ว ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศก็จะค่อย ๆ หดไป

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย